A-H[olm]

1848

A. Holm.
Færøernes Fugle.

A-H

Ornithologiske Bidrag

til

Færøernes Fauna,

Peter af
P. Alberg Holm.

Alerede fra min Barndom interesserede Naturen mig, og det var aldeles rimeligt, da jeg blev ført paa Færøerne, i vilde og utammede Omgivelser, hvis skarpe Charakter nødvendigvis tidligt maatte gjøre Indtryk. Da denne tidlige Tilbøjelighed ved den Underviisning, jeg under hele min Skolegang nød i Naturhistorie, havde faaet mere Bestemthed, blev det mig en Trang at udvikle og ordne mine Kundskaber deels ved Samlinger og Jagttagelser i Naturen, deels ved at studere videnskabelige Bærter saa ofte der gaves Leilighed dertil. Ornithologien fængslede mig mest, og da jeg havde erhvervet mig endeel baade Theori og Praxis i denne Green, greb jeg med en saadan Interesse i levende Grindring den første Leilighed, der tilbød sig til at rejse til Færøerne, ihvorvel Hovedhensigten var at giensee mit Fødeland. Aarstiden (Juni og Juli) var imidlertid mindre gunstig til specielle Jagttagelser, foruden at en stor Deel andre Hindringer lagdes i Vejen; som Følge deraf fik jeg ikke fuldført hvad jeg ønskede, og de Mangler, som det Følgende vil vise, have deres Grund deri. Uagtet dette besluttede jeg at meddele velvillige Læsere mine Optegnelser, idet jeg dog bestandig maa erindre om, at her ikke er noget Fuldstændigt og Afsluttet, men at jeg ved fortsat Studium, især hvis endnu ret snart Leilighed gives mig til at rejse til Færøerne, vil udfylde og rette Manglerne heri. Nærlig fræver jeg med Hensyn paa *Larus Navipes*, *Lestris parasitica*, Bestemmelsen af *Uria* og Forholdet med de saakaldte „gjeluglar“ endnu i nogen Uvisshed. Jeg har i disse Blade afhandlet Færøernes Fugle, men jeg vil ogsaa forsøge senere at bearbejde Andet af den færøste Fauna, saafremt dette kan stee; thi disse Ders Natur er saa lidt behandlet, at jeg troede muligvis herved at bidrage noget af Interesse. At jeg ikke har bestrevet de enkelte Fugle ligger i, at jeg vilde undgaae Gjentagelser,

naar disse Dyr forud vare udsørlig behandlede; og jeg har naturligtviis i saa Henseende henviist til de Bøger, som specielt angaae Færøerne, altsaa: Landts Forsøg til en Beskrivelse over Færøerne, Kjøbenhavn 1800, og Graba: Tagebuch geführt auf einer Reise nach Färö im Jahre 1828, Hamburg 1830. Foruden disse har jeg især jævnført Faber: Ueber das Leben der hochnordischen Vögel og Prodromus der isländischen Ornithologie; Nilssons Skandinavisk fauna; Temminck: Manuel d'ornithologie ofl. — Jeg overleverer altsaa disse Jagttagelser til lyndige Læses Dom med den Overbeviisning, at de ville tage Hensyn til det Standpunkt, hvorpaa jeg har erklæret mig at staae.

Kjøbenhavn, i April 1847.

Naar man efter at have passeret Hetland kommer ud i Atlanter-Havet, vise sig allerede mange Forbud for den færøste Fuglesavna, højnordiske og fuldkommen oceaniske Former, som man aldrig træffer i Nordsøen om Sommeren. Starer af *Larus tridactylus* findes overalt i Havet; de opholde sig der flareviis og svømme omkring, helst i Kjølvandet af Skibet, hvor de under idelig Skrigen snart slagre omkring, snart sætte sig og pille Sødyr op af Bølgerne; jeg prøvede paa at fiske dem paa Krog, men det vilde ikke lykkes, ligesaalidt som med *Procellaria glacialis*, thi de slugte ikke Agnet, men pillede det af. Som Følge heraf er jeg ikke istand til at bestemme, i hvilken Alder disse Fugle vare, men alle de, som jeg fik Lejlighed til at see nær ved Skibet, vare Unger; da en Grind viste sig i Horisonten, fløj alle Fuglene derhen. At *Thalassidroma pelagica*, naar den søger Skibets Læside, bebuder Storm, er ganske sikkert og fuldkommen naturligt, da den paa denne Maade vil søge Ly mod Vinden.

Naar man fra Havet kommer Landet nærmere, saa vise sig naturligtviis en Mængde tilfældige Flygtninge fra Land, hvilke

vi ville omtale paa deres Sted, thi disse høre ikke Havet til paa denne Aarstid. Jeg vil nu tillade mig at føre Læseren med mig en Midsommersdag ud paa en almindelig færøst Fjord o: hvor der ej er Fuglesjæld, helst, naar Søen er bedækt af Taage og Vejret stille, thi under saadanne Omstændigheder ville de fleste Fugle være samlede og paa Grund af Taagen saa tamme, at man let kan observere dem. Sidder jeg nu rolig i en Baad og fisker, vil *Sterna arctica* strax flyve ind i Baaden saa trofslydigt, at jeg har seet den blive fanget ved at slynge en Medesnor omkring den; ligesledes kommer *Larus tridactylus* tæt over og ved Siden af Baaden. Har *L. tridactylus* (Rita) viist sig og faaet et Stykke Fisk eller Spæk, saa hører man et Djeblik efter et svingende J—joh!, og *Lestris parasitica* (Tjovi) skyder som en Piiel efter Riten, som giver sig ynkeligt, og nu gjenlyder hele Fjorden af den muntreste Musik, sjønt den unægtelig er lidt skjærende og uharmonisk; har Tjoven faaet piint Føden fra Riten, saa er der Fred, indtil den samme Scene gjentages, idet *Lestris catarrhactes* undertiden tager Tjovens partes, hvilket dog er sjældnere, da han hellere selv tager det ubastede Spæk. Ved Siden af Baaden svømmer som trofast Vedsager *Uria grylle*, der dykker hvert Djeblik, men kommer strax op igjen, svømmer nu lystig omkring, idet den piber og nisser med Hovedet. Noget længere henne i Taagen høre vi et ideligt aah—orr—rrrr: dette er en Flok *Mormon arcticus*, der har slaaet sig sammen med *Uria Troile* for at glæde sig i det klare Hav; iblandt de sidste finder jeg baade *Långnesia*, *Stutttnesia* og *Híngvía*, ligesom man vil finde *Uria grylle* baade ung og gammel paa en saadan Fjord, som altid er omgivet af Klipper, hvorfra de ynglende Fugle gjøre Udflugter efter Føde, helst naar det er taaget.

Af *Puffinus arcticus* vil man see store Flokke, men de ere meget stye og flyve op paa meget langt Hold: naar de

flyve op, hælde de altid til den ene Side, saaat ofte hele Flokken flyver skjævt. Af *Fuligula mollissima* vil man see nogle, ikke mange, da de sjælden opholde sig ude paa Fjorden, men langs med Vandet imellem Skjærene og de store Stene, eller ude paa Havet. *Larus fuscus* flyver over Vandet for at søge Føde, medens dens Rede er oppe paa en Fjeldsflette i Nærheden. En enkelt *L. marinus* kan man ogsaa høre langt borte, men denne Fugl er temmelig indskrænket i Antallet paa Færøerne, medens de andre Maager, som findes der, ere i uhyre Mængder; *L. argentatus* vil man ogsaa blive vaer ude paa Fjorden, dog heller ikke den i stor Mængde. Noe vi noget længere ind imod Vandet og bevæge os langs med Strandbredden, saa vise sig her endeel Forskjelligheder fra det, vi saae paa Fjorden; Kysten er enten meget stejl, idet Klippen foroven er grøn og temmelig jevn, men nu pludselig afhugges og danner en høj, aldeles glat og stejl Bæg mod Fjorden eller Havet; eller der viser sig en anden Kystform, naar nemlig Fjeldsfletten ikke brat ophører og afstjæres, men sænker sig i større eller mindre Skraaning mod Søen; paa den første Kystform er ofte og fordetmeste ingen Skjær eller store Stene, men kun Hyller og store Affatser, dannede af Fjeldet, medens den skraae Kyst ikke bliver jævn og flad mod Søen, men befranses af en Mængde store Stene og Skjær, der danne en Bord omkring Vandet (dette mest mod Fjordene, ej saa ofte mod Havet).

Efter denne forskjellige Form af Kysten rette ogsaa Fuglene sig, saa at ganske andre Former findes ved stejl Strand end imellem Skjær og Stene. Begive vi os altsaa fra Fjorden hen til Vandet, hvor det er skraat aftagende, saa ville vi finde en stor Mængde *Uria grylle*, der bygger blandt Høllerne, *Anthus rupestris* løber hurtigt hen mellem de store Stene, eller den hæver sig kviddrende op i Luften, hvorfra den atter daler ned og søger Toppen af et Skjær med et ofte gjentaget pist,

pist; findes der Holme ved Stranden, vil man ofte træffe *Fuligula mollissima* byggende; *Sterna arctica* har ogsaa ofte sin Rede paa saadanne Holme, hvilke dog maaske være høje, hvormod *Uderfuglen* holder mere af lave Holme; saaledes boer en stor Koloni af *Sterna* (flere hundrede Par) paa Hojviks-Holmen, som er meget høj, hvormod *Kjirkjibö* Holmen, hvor *Fulig. mollissima* har Rede i stor Mængde, er meget lav. En sjældnen Gang kan man træffe *Streptopelia collaris*, sjønt jeg ikke har været saa heldig. — Er Rysten stejl mod Havet, saa at der dannes lige Klippevægge, vil man næsten allevegne træffe endel *Uria Troile* og *Alca torda*, som have Nester paa Hylserne i Fjeldvæggen, ved Siden af hinanden; under disse sidde nogle Rækker *Larus tridactylus* paa deres Nester, med det snehvide Bryst vendt mod Soven, hvilket seer dejligt ud: dog ere her endnu ikke saa store Mængder samlede som ved de egentlige Fuglesjælder, men smaa Fuglesjælder findes overalt hvor Rysten er brat. Under det egentlige Fjeld, paa de Klipper, der rage noget frem, sidde begge *Phalacrocorax*-Arter, hyppigst *cristatus*, ofte meget højt oppe; de sidde oprejste og strække deres lange Halse, idet de vifte med Bingen; kommer man dem nær, saa styrte de sig hovedfulds i Havet, hvor de svømme med hele Kroppen under Vandet. Ogsaa *Larus argentatus* vil man finde ynglende i disse stejle Vægge, temmelig højt oppe, paa Udsatser, paa hvilke der voxer Græs. Stige vi iland ved et Bøigdelag og begive os ud paa den dyrkede Mark, som altid omgiver Husene, da ville vi vel ikke finde det Liv af Fugle som i Danmark en Sommerdag, men vi ville dog træffe adskillige Fugle, som i Forening med de uendelig grønne Marker give Scenen et venligt og hjemligt, om end ikke smilende, Udseende. Vi see da strax i Gjerderne ved Husene, ja i gamle Skorstene en *Troglodytes punctatus* have sin Rede og ved sit lystige Væsen og sin dejlige Sang opmuntre sine Om-

givelfer; paa alle de store Stene, som altid findes i det dyrkede Land, og ligeledes i Gjærderne opholder *Saxicola oenanthe* sig meget hyppigt og lader sin ejendommelige, knarrende Sang høre den største Deel af Natten. Paa selve Marken er *Anthus pratensis* almindelig og træder altsaa istedetfor Sanglærken her, endstjønt sikkert ogsaa denne bygger paa Sande og Sudere, da jeg ofte deraf har faaet den om Midsommer; i Rinderne mellem de dyrkede Stykker (tejar) støder man ofte paa en *Scolopax gallinago* og *Crex pratensis*, ligesom ogsaa *Corvus corax* og *cornix* tilligemed *Columba livia* af og til besøge Markerne. Nogle Steder (s. Ex. paa Fuglø) bygger *Thalassidroma pelagica* i Huusgjærderne (d. v. s. de Steensvægge, som i nogen Afstand omgive det egentlige Huus, der naturligtvis er af Træ); det Samme gjælder om *Motacilla alba*, der langt fra er almindelig paa Færøerne, om den ellers bygger der. Da alle Bølgderne ligge tæt ved Søen, saa følger det af sig selv, at de fleste *Larus*, *Lestris* &c., jævnligen sees paa dette Standpunkt. Vi begive os nu udenfor Veen o: det dyrkede Land, og gaae bort i Hågan o: det udyrkede Opland, hvor vi foruden de ogsaa her hyppige *Anthus pratensis* og *Scolopax* træffe *Hæmatopus ostralegus* i stor Mængde, *Charadrius apricarius*, *Numenius phaeopus*; af disse opholder *Numenius* sig mest paa de fugtige Myrer, hvor den sædvanlig har valgt sig en ophøjet Tue til Standqvarteer og deraf lader sin klare fløjtende Stemme tone ud til Forbud paa, at dens Rede er i Nærheden. *Charadrius apr.* sees helst paa de tørre Lyngheder højere tilfjelds, hvor den med stor Angest løber hurtig omkring under idelig Piben: *Hæmatopus* ynder mere den saakaldte Hedla, o: den bare Steenslette, hvor kun lidt Græs voxer hist og her i Revnerne af den forviltrede Masse, der desuden afvevler med Stykker, der bestaae af Sand: et lille Fjeldvand (tjödn) plejer at være i Nærheden.

3 Dalene og paa de grædligere Fjeldsletter vil man finde *Anas boschas* og *Mergus serrator*; sjønt saavel disse som de øvrige „Vønder“ ere sjældne som ynglende Fugle, hvorimod de som forbigaaende ere meget almindelige. Gaae vi fra en lavere Fjeldslette til en højere eller fra en højere til en lavere, da maa dette fordetmeste skee ved at passere en saakaldet „Hammar“, da de færreste Fjelde have Trappeform; imellem de store Stene i disse Hamre vil man finde *Corvus cornix* hyppigt ynglende, ligeledes den lille *Falco lithofalco*, der endog ofte jager efter Kragerne, naar disse ikke flokke sig til Forsvar. Fremdeles vil man paa Overfladen af en saadan Udsæts, der er bedækket med lidt Græs, hyppigt træffe større eller mindre Kolonier af *Sterna arctica* ynglende. Findes der dybe Kløfter (gjev) i Fjeldet paa den Side, der vender ind ad Landet til, plejer Ravenen at have sin Rede paa et saadant Sted, Klippe-duen i de mørke Kløfter, der vende mod Havet. Saavel paa de mosede Fjeldsletter, der omgive Bjergsøerne, som paa Myrerne, der ligge paa begge Sider af Elvene i Dalene (bottnar), ere begge *Lestris*-Arterne meget hyppige, oftest i store Kolonier, der bygge i Fællesskab; *Larus flavipes* bygger ligeledes i stor Mængde paa Fjeldene, men paa tørrere og mere stenige Steder end *Lestris*, helst paa Overfladen af en bred Hammer, hvor der er frit til Søen, ikke i Dale eller afsteds paa Fjeldene. Ved Bredden af alle større Fjeldvande har Lommen (*Colymb. rufogularis*) sin Rede, tæt ude i Kanten af Grønsværet; paa de højeste, sandige Strækninger bygger endelig *Charadrius hiaticula* og *Tringa maritima*, ingen af dem i stort Antal, ligesaa lidt som jeg om Sommeren har seet *Emberiza nivalis* paa Fjæderne. Endnu finder man i alle Fjorde om Sommeren *Colymb. glacialis*, endsjønt man ikke hidtil har fundet dens Rede der paa Verne, hvorfor ogsaa mange Sagn om dens Ynglemaade ere i Omløb.

Jeg har nu forsøgt i Korthed at skildre de vigtigste Punkter i den færøste Fuglesanna, idet vi fra Havet og Fjordene gjen-
nem det dyrkede Land have begivet os op paa Fjeldene, og
det vil nu vise sig, at Færøerne i ornithologisk Henseende have
et ejendommeligt Præg baade med Hensyn til de Arter af Fugle,
som findes der, og disses Maade at leve paa. Landets Be-
liggerhed midt i Havet og ubetydelige Gladeindhold udelukker
mange Former, som ellers findes under samme Brede, ja langt
højere mod Nord; dets totale Mangel paa Skov bevirker en
stor fattigdom paa Rov- og Spurvefugle, fuldkommen Ude-
lukkelse af Hønsfugle, og Dalenes og Sletternes ringe Ud-
strækning berøver det en stor Deel Vadere og Svømmere, som
ellers vilde findes der. Men paa den anden Side samles en
stor Mængde ejendommelige, især oceaniske Former omkring
disse Der, just af de samme Grunde, som bevirkede den for-
rige Mangel, nemlig Landets adsplittede Dele, de ubetydelige
Sletter og Fjeldenes ejendommelige Form. Færøernes hele kli-
matiske Forhold, som naturligviis hænger nøje sammen med
Beliggenheden og Bestaffenheden af dette Land, yttres ogsaa
stor Indflydelse paa den ornithologiske Charakter, men især paa
Fuglens Levemaade, thi om end de samme Arter findes der
som f. Ex. hos os, saa vise de dog flere Forskjelligheder med
Hensyn paa Byggested, Levemaade, Vandring, fra de samme
Fugles i Danmark. Den Fauna, hvormed Færøernes rimeligst
kunde sammenlignes, maatte vel være Islands og navnlig de
Ders, der ligge omkring dette Land, da dets store Glade-
indhold, vidtløstige Hedestrækninger, Smaaskov og store Søer
bevirke betydelig Forskjel, hvortil kommer, at Temperatur-For-
skjellen mellem Aarstiderne er langt stærkere paa Island end paa
Færøerne. Norge er i saa mange Henseender væsentligt for-
skjelligt, at Sammenligningen dermed vilde være uden naturlig
Nødvendighed, undtagen muligviis Verne, der ligge langs Landet.

See vi altsaa paa Jælands Fuglesfauna, da vilte vi finde mange Fugle der, som mangle paa Færøerne og omvendt, ihvorvel det Første er overvejende. Af Falkene, hvoraf Jæland har albi-cilla, islandicus, lithofalco som almindelig ynglende, besidde Færøerne kun den sidste; af Ugler har hverken Jæland eller Færøerne nogen som ynglende; af Ravn har Færø ligesom Jæland corax som ynglende, men hertil føjes cornix som meget almindelig og den ganske særegne plettede corax tilligemed Pyrrhocorax, som vel ikke bygger der, men dog er en temmelig hyppig Gæst. Af Hønsfuglene har Jæland Rypen, som aldrig sees paa Færøerne, hvorimod Vildduen mangler Jæland. Fringilla islandica er ejendommelig for denne Ø og bygger der tilligemed Fr. linaria, medens ingen fringilla bygger paa Færøerne; af Emberiza have Færøerne kun nivalis, og det er usikkert, om den bygger der; paa Jæland bygger Turd. iliacus, ikke paa Færøerne, hvor derimod Sturnus findes, ligeledes Motac. alba; Saxic. cœnanthe er fælles tilligemed Trogl. punctatus, Anthus pratensis og rupestris. Limosa melanura bygger ikke paa Færøerne, ligesaa lidt som Totanus calidris, Tringa islandica og Phalaropus hyperboreus, og Phal. platyrrhyncos sees der ikke. Urterne ere fælles undtagen Uria alle, som ikke bygger paa Færøerne; af Puffinus-Slægten har Jæland baade major og anglorum paa de udenfor liggende Øer, Færøerne blot den sidste; Colymbus glacialis bygger vel ikke paa Færøerne ligesaa lidt som nogen Podiceps, som ere almindelige paa Jæland. Af Slægten Anas har Jæland en Mængde som ynglende, Færøerne sikkert ikke flere end A. boschas og mollissima; Anser og Cygnus yngle kun i Jæland, men Sula er almindeligere paa Færøerne og bygger kun paa Smaaoer syd om Jæland, og af Larus mangler Jæland flavipes, argentatus og capistratus, Færøerne leucopterus og glaucus, Lestrus catarrhactes er langt hyppigere paa Færøerne, men po-

marina mangler; derimod er *Thalassidroma* særegen for Færøerne.

Resultatet af denne Sammenligning bliver, at Island ved flere Former betegner sig som bestemt borealt i ornithologisk Henseende, medens Færøerne dels slutte sig hertil, dels til den sydligere Zone, dels staae aldeles ene. Ved Fuglene: *Falco islandicus*, *Emberiza nivalis* som ynglende, ved *Phalaropus platyrrhyncos*, *Uria* alle, *Colymbus glacialis*, *Tetrao islandorum*, *Anas histrionica*, *Lestris pomarina*, bestemmer Island sig som borealt; *Larus glaucus* som herskende Maage (thi *L. tridactylus* antager Ternecharakter) og *Procellaria glacialis* som karakteristisk Stormfugl slutter denne D sig til Grønland, Spitsbergen og det nordlige Norge, altsaa til den arktiske Sphære. Det Samme beviser Mangelen af *Corvus cornix*, *Sturnus*, *Larus flavipes* o. fl. Arter, som Færøerne eje. Fremdeles bliver Islands Farna mere en Fastlandsfarna ved *Tetrao isl.*, *Fringilla linaria*, *Turdus iliacus*, *Podiceps*-Arterne, *Mergus*, den store Mængde *Anas*, de ynglende *Anser* og *Cygnus*, og *Lestris pomarina*; ved de smaa Krattøve, især i Snjófidalen, forklares Tilværelsen af *Fringilla* og *Turdus*. Som oceanisk Farna karakteriserer Island sig med Hensyn paa de udenfor liggende Der ved *Puffinus*-Arterne, *Lestris catarrhactes* og *Sula alba*; som boreal Rysfarna ved alle Bjergfuglene: *Uria*, *Mormon*, *Alca*, *Phalacrocorax*, *Larus tridactylus* og *Procellaria glacialis*.

Vi saae, at Island ved flere Fugle forbandt sig med den boreale Zone, ved nogle antog Fastlandets Farve, medens dog dets Charakter som oceanisk D og Rysfarna var overvejende: vi vil nu see, hvorvidt Færøerne kunne siges at dele disse Egenstaber. Af de Arter, hvorved Island nærmede sig den arktiske Charakter, har Færøerne ikke een eneste som ynglende Fugl; istedetfor *Larus glaucus* bliver *Lar. argentatus* hers-

stende, *Lar. tridactylus* sælles, men den er kun ejendommelig for hele Oceanets Kyst indtil ned i Skotland; istedetfor *Proc. glacialis* træder *Thalassidr. pelagica* som karakteristisk. I denne Henseende ere altsaa Færøerne væsentlig forskellige fra Island, og vi maae forlade det højnordiske Standpunkt og stige et Trin sydligere. De Fugle, som nærmede Island til Fastlandet, mangle alle paa Færøerne, saa at vi ogsaa her maae læsrive os. Derimod har Island Egenstaben af oceanisk Fauna og den boreale Kystfauna tilføjes med Færøerne; thi alle de Dyr, som udmærkede Island som saadan, yngle ogsaa paa Færøerne: dog er denne Karakter langt skarpere paa Færøerne. Saaledes er *Puffinus angl.* sjælden paa Island og findes kun paa Heimæy syd om Landet, hvorved altsaa i grunden ingen Undtagelse skeer, da den ei findes paa Fastlandet (Ueb. des Leb. d. h. B. I. S. 10), medens den findes i stor Mængde overalt paa Færøerne (cfr. ub. d. L. I. S. 15); det Samme er Tilfælde med *Sula alba* og *Lestris catarrhactes*, som kun bygge paa enkelte Steder paa Island (Ueb. d. L. I 44 sqq.), overalt paa Færøerne, undtagen *Sula*. Færøerne slutte sig saaledes til Island og de øvrige Polarlande i ornithologisk Henseende ved den fælles Karakter af Kystfauna, men adskille sig derfra ved den fremtrædende oceaniske Kolorit, og slutte sig til den sydligere Zone ved Tilværelsen af mange Fugle, som tilhøre denne sydligere til Forskiel fra den mere boreale tilgrændsende, f. Ex. *Sturnus vulgaris*, *Larus argentatus*, *L. flavipes* o. fl.

Hvad Stemningen i det ornithologiske Liv paa Færøerne angaaer, da har det tiltalt mig som overvejende melancholisk, ihvorvel et betydeligt phlegmatisk Element og et ubetydeligere sangvinist bragte Schatteringer ind i denne Grundtone: det hele Moment er meget tilbagetrængt. Paa Havet vil Hovedindtrykket være phlegmatisk, thi alle *Uria*, *Alca*, *Mormon*, *Puffinus*, *Sula* og *Phalacrocorax* ere yderst ligegyldige, endog mod

Tabet af deres Yngel, naar blot ikke deres individuelle Belvære trues med Fare: paa dette Standpunkt træder det Melancholiske frem i Larus-Arterne og de faa Anas, navnlig mol-lissima, da disse ibrig forsvare deres Alkom og i det Hele vise en livligere Adfærd end de førstnævnte. Paa det dyrskede Land repræsentere de faa Sangfugle det sangviniske Mo-ment, men dog med melancholisk Nuance, thi Saxicola's hele Stye og affondrede Levemaade, Anthus rupestris', Stærens og Gjerdesmuttens hele Væsen er forstjelligt fra vore livsglade Sangfugles hensynsløse Lysheds. Paa Hjelbene er Alt melancholisk: Bekkasinens Brummen, Spovens dejlige Fløiten fra Tuern-, Brokfuglens ængstelige Piben blandt Lyngen, Strandstakens klare Stemme, Tyndaaernes (Lestris) jamrende, senderknuste Adfærd ved deres Næder kaste et drømmende, melancholisk Stjær over den i og for sig hemmelighedsfulde Stilhed, som de ene belive. I Luften flyver Colymbus rutogularis højt og spaaer ved sin forunderlige Stemme snart (turkaträ) Tørse, snart (warwick) vaadt Vejr (saaledes mene Færingerne, der ved de anførte Stavelses udtrykke dens Stemme). Vel besidde Larus flavipes, Sterna, Lestris og Corvus corax og cornix en stor Deel af det cholericke Temperament, men dette træder ikke saa reent frem hos disse som hos de egentlige Rovfugle, hvis eneste Repræsentant paa Færøerne er Falco lithofalco; thi Ravnens dybe, velklingende Basstemme, Maagernes hæse „gau, gau“ langt borte i Taagen medføre bestandig en Aelse, der karakteriserer hele Tonen i det færøiske Fugleliv som melancholisk, om end ligesaa lidt her som noget andetsteds Temperamentet er reent og ublandet.

Jeg har altsaa nu forsøgt at skildre Totalkarakteren af Fuglefaunaen paa Færøerne saaledes som den har stillet sig for mit Øie, og kun fra dette Standpunkt vil Læseren kunne bedømme disse Linier, thi fra et objektivt Synspunkt kan jeg

vel have seet fejl, ihvorvel jeg mener at have et Blik paa Naturen, idetmindste i denne Sphære. I det Følgende vil en kort Angivelse af de færreste Fugle anføres, hvorved jeg tildeels vil begrunde min her udtalte Anskuelse, endssjønt her det subjektive Hensyn naturligviis mere træder i Skygge, da der mere er Tale om et Referat af Facta end en Anskuelse og bestemt Opfattelse af disse.

Falco lithofalco. Gmel.

Dst. Steenfalk. Fær. Smiril.

Dette er den eneste Falkeart, som bygger paa Færøerne; dog er den ikke hyppig, men kun enkelte Par ere bosatte paa Fjeldstrænder, der ligge langt fra Husene. Saaledes bygger et Par i den bratte Straaning, der gaar ned til Kirkibo, et Par paa Affaldet af Odnadals-Tind mod Rollesfjordsdalen (begge paa Strømo) o. s. v. Den nærer sig af Smaafugle, navnlig er Støren meget udsat for dens Jorfølgelse (Landt S. 244. Graba S. 218). Dog saae jeg den ogsaa jage efter Krager, indtil disse samlede jage den bort.

Corvus corax. Linné.

Dst. Ravn. Fær. Ravnur, Gorpur.

(Graba S. 34 etc. Landt S. 244).

Findes almindelig overalt, om Sommeren paa Fjeldene, hvor den bygger i utilgjængelige Klostre og Huler; om Vinteren kommer den til Husene, hvor den ofte foruroliger Fjeder-creaturet. Heller ikke smaa Lam ere frie for dens Angreb, naar den om Vaar og Høst er udhungret. Naar Ravnen kommer

til andre Fugles Byggeplads (især *Hæmatopus* og *Sterna*), bliver den eenstemmig forfulgt og maa forseje sig bort; Rampen med Lunden (Landt S. 245) har jeg aldrig hørt omtale.

Corvus corax. var. leucophæa.

(*C. leucophæus. Vieillot. C. borealis albus. Brisson.*

C. varius. Brünn.) Fær. Kvitravnur.

(Landt S. 244. Graba S. 51, 60 o. s. v.)

Denne Varietet, der, saavidt jeg veed, ikke findes andre Steder end paa Færøerne, er langt fra ikke saa hyppig nu som før, thi deels flydes den ofte for at sendes til Danmark, deels forfølges den af Krager og andre Fugle, saasnart den viser sig. Under mit 2 Maaneders Ophold i Landet lykkedes det mig kun at see to, den ene mellem Kvivik og Vestmannahavn, den anden ved Bojgdelaget Lejnum, begge paa Nord-Stromø: de vare yderst fke, og det var umuligt at anbringe Skud paa dem. Hvidravnen er, saavidt jeg kan see, ingen særegen Art, men en constant Varietet, som formodentlig er fremkommen ved Færøernes særegne klimatiske Forhold. Den ene af dem, jeg saae, havde smudsig hvidt Hoved, Hals og Vinger, den øvrige Dragt var sort, (saaledes viste den sig for mig paa temmelig lang Afstand); ellers er den almindelige Tegning paa de Exemplarer, jeg selv har erholdt eller seet i Museerne, sort med hvidt Hoved, Strube, en Plet paa Bugen og nogle Sving- og Styrefjedre, Næbbet blaasort, ofte med hvide Straaler, Fødderne lysere end hos den almindelige Ravn, Saalen hvid. Den parrer sig med den sorte og frembringer med den snart blot sorte, snart baade sorte og hvide Unger, ligesom to sorte kunne have spraglede Unger; som Exempel herpaa kan jeg, foruden det Par, Graba

anfører fra Sande, nævne et Par, der bygge i en høj Kløft paa den vestlige Side af Indseen Lejnnabattu paa Nord-Stromo.

Corvus cornix. Linné.

Dst. Krage. Fær. Kråka.

(Landt S. 246. Graba S. 34 fl.).

Kragen er ligesaa almindelig paa Færøerne som hos os; den bygger i Fjeldkløfter, hvor den lægger 4-5 Æg, som ruges omtrent i 3 Uger: dens Levemaade er ikke forskjellig fra den almindeliges med Undtagelse af det curiose Phænomen med Kragethinget, som Landt omtaler S. 246. Ingen Varietet har jeg seet derfra Landet.

Sturnus vulgaris. Lin.

Dst. Stær. Fær. Stäri.

(Landt S. 270. Graba S. 49).

Om Sommeren opholder Stæren sig parviis mellem Fjeldene, hvor den bygger i snævre Klipperevner (analogt med dens trange Bolig hos os i hule Træer), men naar Ungerne i Slutningen af Juni og først i Juli ere flyvfærdige, samles de efterhaanden paa Indmarken, hvor de senere hen og hele Vinteren findes i store Flokke (jvnf. Faber üb. d. L. S. 18). Dens Levemaade er, naar vi istedenfor Skov substituere Klipper og store Stene, fuldkommen lig med vor Stærk, som jo desuden ved hyppig at bygge under Tage viser, at den hører for en Deel til Klippnaturen.

Emberiza nivalis. Lin.

Dst. Sneespurv. Fær. Snjófuglur.

(Landt S. 271. Graba S. 218).

Om Vinteren findes denne Fugl i stor Mængde omkring Husene, men om Sommeren opholder den sig paa de højeste Fjelde og forplanter sig; paa denne Aarstid er den sjælden og kun i enkelte Fær, hvis den overhovedet yngler der paa Berne, thi jeg har hverken selv seet den eller faaet Exemplarer derfra i Sommerdragt. Graba fandt ikke dens Rede (jvf. l. c.); Svabo (Nytgl. Samling Nr. 1950 paa det kgl. Bibliothek) anserer den som sjælden Standsfugl.

Anthus rupestris. Nilsson.

Dst. Skjærpiiber. Fær. Gråtillingur.

(Landt S. 271, Fringilla—? Graba S. 56).

Overalt ved de færreste Kyster, hvor der er Skjær og store Steenblokke, seer og hører man denne lille Fugl; den opholder sig mest paa de yderste Skjær, hvor Brændingen bruser og beskyller Stenene. Fra Toppen af en Steen springer den sig syngende i Vejret og daler ned igjen, idet den fuldender sin Sang, naar den sætter sig. Den lever af Insekter, der opholde sig i Sprækkerne paa Stenene, og op søger ligeledes Annelider og andre smaa Sedyr ved Havet. Reden, der er sammensat af Græs, Mos og Uld, lægger den i Huller mellem Stenene; Eggene (4-5) ere bestrøede med utallige graae Priffer, der næsten løbe sammen i Et, og ligne meget Lærkeæg; de ere større og mere graae end de af *A. pratensis* (jvf. Skand. fauna. foglar I. 261). Den er Standsfugl, idetmindste med en stor Mængde Individuer.

Anthus pratensis. Bechst.

Dft. Engpiber. Fær. Gråttillingur.

(Graba S. 67).

Denne Anthus er ligesaa almindelig paa Færøerne som forrige, men den opholder sig paa det dyrkede Land eller paa de grønne Strækninger i de lavere Fjeldlier, og den udgjør med Saxic. œnanthe, eneste Motacilla alba og Troglodytes de eneste Sangfugle, der paa de fleste Steder oplive den færøste „Bø“ om Sommeren. Sin Rede anlægger den i Græsset i Læ af en Tue eller Steen; Eggene ere stærkt brunplettede, fortere end de forrige.

Motacilla alba. Lin.

Dft. Blaa Erle. Fær. Erla kongsdóttir.

(Landt S. 272. Graba S. 99).

Naar de kongelige Handelsstibe komme til Landet, plejer denne Fugl at følge med (sædvanlig ved Koremesse-Tid), men den forsvinder paa de fleste Steder snart igjen, medens den paa andre Steder siges at bygge (jeg har ikke erfaret dette), lægge 4-5 Æg og udruge dem i 3 Uger (Svabo). Jeg saae den ikke deroppe og har intet Exemplar faaet derfra. Dette er imidlertid Færingernes Erla kongsdóttir og ikke, som Graba mener, Strepsilas collaris, thi dennes færøste Navn er altid Tjaldurs-grålingur 3: formedelsf dens røde Been, hvorved den ligner Hæmatopus.

Saxicola œnanthe. Bechst.

Dft. Steensvøtte, Steenpiffer. Fær. Stejnstólpa.

(Landt S. 272. Graba S. 50).

Efter Midten af April og indtil September finder man denne Fugl overalt baade i Sædmarken og oppe blandt Fjeld-

dene. Den findes paa alle store Stene og Gjerder, imellem hvilke den bygger sin Rede paa samme Maade som hos os; der findes 4-6 lyseblaae Æg deri.

Troglodytes europæus. Leach.

Dff. Gjerdesmutte. Fær. Musabródir.

Denne lille muntre Fugl er almindelig paa Færøerne, især paa Nordøerne, hvor der hverken findes Raatter eller Ratter. I Almindelighed lever den om Sommeren og bygger i Uemarken, under en Tue eller Steen; Æggene ere oftest 8 rødpriffede; ikke sjælden yngler den i Husene. Den lever mest af Pupper og Larver, men om Efteraaret og Vinteren æder den ogsaa af Indbyggernes tørrede Lammefjød.

cf. Cabanis' Journal 1861, n° 1 p. 14. T. borealis.

Columba livia. Briss.

Dff. Fjelddue. Fær. Vildduva.

(Vandt S. 270. Col. ænas. Graba S. 61).

Fjeldduen er en Standfugl, der bygger paa alle Færøerne; dog bliver den ikke meget bemærket eller ofte skudt, thi den opholder sig i stejle Fjeldsider, og boer i Yngletiden inde i mørke Huler, hvorfra den besøger den dyrkede Mark for at søge Føde. Et af denne Fugls rigeste og interessanteste Byggesteder er en mørk Klippehule paa Vestsiden af Nålssø. Jeg fik 2 Æg fra dens Rede; de ere større end Æggene af Col. ænas, runde og hvide (Længde 1" 5''' Brede 1" 2'''). Det kongelige Museum ejer et Exemplar, der mangler de sorte Baand over Vingene, hvilket er omtalt af Etatsraad Reinhardt i Tidsskrift for Naturvidenskabene.

Grabas Beskrivelse af denne Fugl (S. 62) passer ikke paa en fuldt udfarvet, thi naar der gjøres den Bemærkning: „der Mantel ist so stark schwarz gefleckt, daß man schwarz für

die Grundfarbe halten möchte“, og senere „der ganze übrige Theil des Flügels ist schwarz und blau gescheckt“, saa sees, at det beskrevne Exemplar ikke har været gammelt, da i saa Fald hele Rappen (Nyggen og Vingerne) er blaa med Undtagelse af de 2 sorte Baand. Den anden af Gr. beskrevne er endnu yngre.

Charadrius apricarius. Linn.

Dst. Brokfugl, Hj.ile. Fær. Legv, Lå.

Naar man forlader den dyrkede Mark og gaaer op mellem Hjeldene, træffer man overalt denne Fugl; paa de store Lyngheder bygger den sin Rede ved Korsmeese (først i Maj) og lægger deri 4 pæreformede Egg, olivengrønne med store mørke Pletter. I Juni og den første Halvdeel af Juli træffer man dem mest enkelte siddende paa Lyngen, men jo mere man nærmer sig, desto uroligere bliver Fuglen: den flyver da et lille Stykke, men kommer snart igjen og løber ængstelig henad Lyngen under idelig Piben. I Slutningen af Juli og Begyndelsen af August seer man Unger og Gamle flokkeviis paa Hjeldene, hvorfra de efterhaanden nærme sig Stranden og forlade Vandet først i September, endstjønt altid en Deel overvintre (den ankommer d. 19de eller 20de Marts).

Charadrius hiaticula. Linn.

Dst. Præstetrave. Fær. Svarthåsa (?).

(Vandt S. 263. Graba S. 122).

Denne Fugl findes om Sommeren meget enkelt paa Færøerne, men om Vaar og Høst træffes den ofte ved Strandlanten. Den bygger altid øverst paa Hjeldene i Selskab med *Tringa maritima* (jfr. Skand. fauna soglar. II. 120): saa

ledes fik jeg den fra det Høieste af Nålss, mellem Saxin og Kvalvik paa Nord-Stroms o. s. v. Reden var en Huling mellem Sand og Gruus og indeholdt 4 gulgraae Eg med sorte Prikker. Ved Strandkanten fandt jeg den (fra Juni til August) aldrig, og nogle Færinger forvekslede den med *Tringa maritima*, idet de gave den Navnet Fjaldmurra, fordi den tillige med denne bygger paa Fjeldene. Graba fandt den ynglende ved Sørvågsvatn, som ligger højt oppe paa Vågs. Forresten er Fuglens Stemme, Levemaade og Dragt ikke forstjellig fra vor; kun er den noget mindre. At Boie fandt den tilfjelds i Norge beviser, at den der har samme Levemaade; i Island yngler den ved Fjeldvande (Faber).

Gallinula crex. Lath.

Dst. Bagtelkonge. Fær. Åkurskrift.

(Vandt S. 268: *ortygometra alis rufo-ferrugineis.* Graba S. 217).

Det er høist rimeligt, at denne Fugl bygger paa Færøerne, uagtet jeg ikke af egen Erfaring kan bekræfte det, thi deels skriver Svabo, at dens Rede fandtes den 6te August 1781 ved Lodnæs paa Sando, deels har jeg faaet flere Exemplarer derfra Verne paa de fleste Aarstider, og Graba har skudt den ved Thorshavn om Sommeren; desuden forsikre Færingerne, at den bygger deroppe.

Rallus aquaticus. Linn.

Dst. Vandrixe. Fær. Järðakona.

(Vandt S. 266).

Uagtet man er vis paa, at Rixen opholder sig paa Verne baade Sommer og Vinter, og altsaa forplanter sig der, er det dog en stor Sjældenhed at faae den, og mange Færinger have

aldrig seet den og kjende den slet ikke. Den lever paa Mosestrækningerne oppe mellem Fjeldene, hvor den løber i Gangene i den løse Jord og er yderst vanskelig at finde. At dens Rede skulde være fundet deroppe veed jeg ikke. Ved Navnet „jårdakona“ (Jord-Kone) betegnes dens Ophold i Jordrenderne, ligesom Islændernes Benævnelse „Kældusvín“ betegner det Ejendommelige ved dens Levemaade der.

Scolopax gallinago. Linn.

Dst. dobbelt Bekkasin, Hørsgeg. Fær. Mýrusnípa.

(Landt S. 266. Graba S. 51 pp.).

I Forening med Char. apr., Numenius og Hæmatopus beboer denne Fugl alle bevorede Strækninger mellem Fjeldene, saaledes at den tørre Lyng nærmest er anvist Charadrius, de sandige, med nogle Alpeblomster prydede Pletter mellem de store Klippeblokke og ved Indsøernes Kyster Hæmatopus, Mosestrækningerne Scolopax, som dog ogsaa opholder sig i de græsrigge Grofter i den dyrkede „Bø“. Dens Levemaade, Stemme og Gædere aldeles som hos vor. Paa Færøerne er den Standfugl, hvilket strider mod Fabers Jagttagelse med Hensyn til Island (jvf. üb. d. Leben d. h. B. I. 64); uagtet vel nogle drage bort ogsaa fra Færøerne, hvilke da pleje at ankomme sidst i Marts og trække midt i October. Den yngler i Maj.

Numenius phaeopus. Lath.

Dst. Entelt Regnspove. Fær. Spegvi. Spóvi.

(Landt S. 366).

Paa Tuerne og de mere græsrigge Steder i Udmarken er Spoven meget almindelig; den kommer til Landet sidst i April og drager bort sidst i September, men bliver allerede urolig i Begyndelsen af August, hvilket Færingerne udtrykke

ved Trødsproget: tåi Spegvi sær såtu, so kylir i knokkinum o: naar Spøben seer Høstak, saa kjøler det i dens Knokler. Den sidder sædvanlig paa en Tue, hvorfra man langt borte kan høre dens velklingende, fløjtende Stemme; kommer man nærmere, gjentages dens t-y-y oftere: endelig flyver den under idelig fløjten op og sværmer bestandig omkring Jægeren, som da kan slutte, at Riden er i Nærheden. Denne er anlagt af Straa og Mos uden al Kunst i Græsset; de 4 Æg ere smukke, spidst pæreformede, olivengrønne med brune Pletter, især ved den tykke Ende, glatte og glindsende; den ruger i 3 Uger.

Hæmatopus ostralegus. Linn.

Ost. Strandstade. Fær. Tjaldur.

(Landt S. 268).

Den opholder sig meget hyppig overalt paa Fjeldene og bygger sin Rede paa Overfladen af en Hammer, hvor Græspletter og Sand afvekle; Reden er nedhulet i Sandjorden, bestaer af Straa og Mos, og indeholder 3 Æg, gulgraae eller lysgraae i Bunden med sorte Pletter og Streger. Den lægger først i Maj og ruger i 3 Uger; Svabo fortæller, at den ofte bygger 2-3 Neder, hvoraf den vælger en. Mod Menneſker og Fugle, som nærme sig Reden, viser den sig meget dristig og forfølger dem med et svingrende, ofte gjentaget klip-klip, som bestandig gjenlyder blandt Fjeldene og ved Strandkanten, hvor Fuglen om Aftenen hyppig drager hen for at tage Natte-
 kvarter, og hertil plejer den at vælge de store Stene, idet en heel Mængde staae paa et Been og sove, saafremt de ellers faae No for Ternerne, thi disse have ofte den samme Plads, og da baade disse og Strandstaden ere yderst snalsomme, saa varer det fordetmeste temmelig længe, inden de komme til Hvile. Annelider og Mølusser udgjøre dens Næring. Den kommer til

Landet d. 12te Marts (Gregerømesse) og den siges først at komme tilsyne i Halen (den lave Deel) af Hesto, B. for Strøms; i September trækker den bort, midt i Juni fandt jeg voksne Unger. Ved Thorshavn fik jeg et gammelt Exemplar med buet, knivdannet Næb.

Tringa maritima. Brunn.

Dst. (Norst) Fjæremuus. Fær. Fjadmurra (Sommer).

Grågrålingur (Vinter).

(Landt S. 267, Tr. fusca; striata (?). Graba S. 125 pp.).

Færøerne ligge for sybdligt til at denne Fugl skulde bygge der i Mængde, og Fjeldene ere sikkert ogsaa for lave; men om Efteraar og Foraar findes den i stort Antal ved Stranden, og hele Vinteren er den meget ivrig beskæftiget med at opsoge de Sedyr, der komme tilsyne, naar Fjæren stykker Vandet ned af Stenene. Paa de højeste Fjeldrygge (s. Ex. mellem Saxin og Kvalvik paa Nord-Strøms) skal den bygge sin Rede, som jeg imidlertid ikke var saa heldig at finde; og Færingerne viste aldeles ikke at give mig nogen Underretning derom. Den 26de Juli 1844 erholdt jeg et Exemplar i Vinterdragt. Reden lægger den uden al Kunst tilfjelds: den indeholder 4 Æg, som ere af samme Form som hos Numenius, gulgraae med mørkebrune Pletter, der ere større ved den tykke Ende. Disse Æg erholdt jeg i dette Efteraar.

Tringa alpina. Linn.

Dst. Ryle. Fær. Grålingur.

(Landt S. 266, hvor det første Navn hører til Strepsilas. Graba S. 67 pp.).

Rylen opholder sig, ligesom forrige, om Foraaret og Efteraaret ved Strandkanterne, men dog aldrig i saa store Skarer

som ved de danske Ryster. Om Sommeren saae jeg enkelte Par tilfjelds paa Heber og Sandsletter, hvor de altsaa bygge Rede; den er i Intet forskjellig fra den danske Ryle.

Strepsilas collaris. Temm.

Dst. Polst Bibe. Fær. Tjaldursgrälingur.

(Graba S. 99).

Jeg har ikke selv seet denne Fugl paa Færøerne, og uagtet jeg har faaet flere Exemplarer derfra, har jeg ikke erholdt et eneste i udfarvet Sommerdragt. Graba skjød (see l. c) den første i Maj ved Kvalvik paa Strømo, og det er vel rimeligt, at den bygger der i Landet, da jo Lokalet passer, hvis ikke mulig Continental-Indholdet af Færøerne var for lille for denne Fugl som for flere, som ellers skulde ventes der.

Sterna arctica. Temm.

Dst. Hætte-Terne. Fær. Tedna.

(Randt S. 265. St. hirundo).

Overalt paa Færøerne, hvor Rysten ikke er for stejl, sværmer denne Terne i Mængde, og man kan næsten betragte den som Erstatning for Evalen, thi dens hele Skabning ligner dennes, og da alle Bøjgderne ligge tæt ved Eoen, flyver den ofte inde imellem Husene, og dens muntre Strig gjenlyder overalt. Den kommer til Landet paa samme Tid som *Anas glacialis* forlader det (Færingerne sige: Egvedla og Tedna mötast ved Halvarføka, d. 15de Maj), og drager bort ved Michelsdag. Midt i Juni fandt jeg dens Rede paa en bred Overflade af en Hammer, hvor der byggede en Mæsse *Larus flavipes*: Reden er nedhulet i Jorden, fodret med Straa og indeholder 2 Æg, der snart ere brune, snart graae, snart olivengrønne i Bunden

med Prikker og Streger i mangfoldige Variationer. Iblandt en stor Mængde Æg fandt jeg et meget lille, olivengrønt i Bunden med store brune Flammer. Den er aldeles ikke sty, men meget nærgaaende, især ved Fisserbaadene, og naar man foruroliger dens Rede. Jeg fik ofte rugende Exemplarer med mange hvide Fjedre i Hætten. Den fanger ofte Ammodytes (Nebbasild).

Larus tridactylus. Linn.

Øst. Tretaaig Maage. Fær. Rita.

(Vandt S. 262. Graba S. 36, 49, 61, 95 etc.).

Først naar man har passeret Nordsoen og naaet Hetland, seer man denne Fugl i Skarer paa Soen og i Klipperne paa Landet, der ofte ere aldeles hvide af den; da en Grind viste sig langt borte, fløj de alle derhen. Paa Færøerne findes den overalt, men kun i Mæsser paa de Der, hvor der ere Fuglebjergene, til hvis Besætning den hører. Den indtager i Fuglebjergene den nederste Plads, da *Phalacrocorax* ikke bygger i det egentlige Bjerg; her anlægge de deres Rede, der bestaaer af Jord, Tang og Søgræs, og oftest er fodret med Straa. Heri lægger den midt i Maj 2 Æg, der ere yderst forskellige, oftest gulgraae med brune Streger, meget tynde og uden Glands. Han og Hun fodre Ungerne af Spiserøret, og de nære sig af Fisk og Mollusker, hvorefter de støde, men de sømme ogsaa ofte i Mæsse. Den ankommer d. 25de Januar, og drager bort ved Mortensdag: den flejes o: fanges i Næt, ved Hjælp af en fanget Fugl (Låtu rita).

Larus argentatus. Brünn.

Dft. Graanaffe. Fær. Måsi. Skúri (Ungen).

(Landt S. 264. *L. glaucus.* Graba S. 36, 46, 61, 99 etc.).

Findes almindelig overalt baade Sommer og Vinter; den bygger i bratte Fjeldsider, paa Dreng og Skjær (Dreng o: isolerede, fra Fjeldets Masse løsrevne Klipper), ikke ovenpaa selve Fjeldet som *L. flavipes* og *marinus*. Neden bestaaer af Jord, Tang, Leer og Straa: deri lægger den i Maj 3 blaaagtige Æg med brune Streger. Den er yderst sty og vanskelig at flyde; boer øverst i Fuglebjergene.

Larus flavipes. Meyer. (*L. fuscus.* Linn.).

Dft. Silbemaage. Fær. Likka.

(Landt S. 263. Graba S. 79, 99, 122 pp.).

Temmelig hyppig overalt; den yngler kolonivis paa en bred Overflade af en Hammer, der er bevoret med noget Græs, og lægger i Maj 3 Æg, hvis Grundfarve gaaer fra mørk olivenfarvet til gulgraat med mørkere Pletter; de ruges i 4 Uger. Jeg fandt af denne Fugl 2 forstjellige Former, hvilke jeg her vil tillade mig at anføre kortelig, medens jeg haaber ved flere Exemplarer senere at kunne give fuldstændigere Oplysning herom. A. er i det Hele taget noget mindre end B., Næbbet svagere, Fodderne lysere, Tarsen betydelig kortere, Ryggens Farve lysere hos A., medens alle Dimensionerne er stærkere hos B. og Farven mørkere; den hvide Plet paa Spidsen af Svingfjedrene større hos A., og disse Pletter fortsættes i aftagende Størrelse hos A., medens jeg hos B. kun fandt dem paa den første eller de første Svingere. Jeg blev for seent opmærksom herpaa, til at jeg skulde kunne bestemt sige, hvorvidt Levemaaden er forstjellig eller ej: kun forekom det mig, at A. fløj mere hoppende og havde et finere Skrig i samme Forhold omtrent

som *L. canus* og *L. argentatus*. De byggede sammen, og jeg fik Hanner og Hunner af begge.

Larus marinus. Linn.

Dst. Havmaage. Fær. Båkur.

(Landt S. 263. Graba S. 65 pp.).

Denne Maage er temmelig almindelig paa Færøerne, men findes aldrig i Mængde. Den er en Standfugl, der lægger sine 3 Æg i Maj ovenpaa stejle Strandkanter, ikke i selve Fuglebjergene. Dens Dimensioner ere større og dens Farve mørkere end hos den, vi have her i Danmark. Ungen spises af Færingerne, indtil den faaer „Bloddraaben“.

Lestris parasitica. Boie.

Dst. Tyrmaage. Fær. Tjegvi, Tjóí.

(Landt S. 263, *Larus* par. Graba S. 98, 164, 189 pp.).

Kommer til Landet midt i April, og træffer ved Michelsdag, lægger sidst i Maj 2 Æg, der ere olivenbrune eller lysegraae i Bunden med brune Pletter; Neden er nedhulet i Mosejorden oppe i Fjeldene ved en Indsø eller i en Dal paa begge Sider af den derigjennem løbende Aa. Med Hensyn paa Forholdet mellem *L. paras.*, *Bullsonii*, *Schlepai*, *Richardsonii*, da maa jeg tilstaae, at dette ikke er mig klart, og jeg har som Følge deraf her beholdt Navnet *parasitica*, ihvorvel jeg er tilbøjelig til at troe, at den *Lestris*, som findes paa Færøerne, snarere er *Richardsonii*, thi alle de Exemplarer, som jeg har erholdt, stemme fuldkommen med Temmincks Beskrivelse af denne, medens den paa den anden Side bliver for spinkel til at henføres til *Bullsonii*, hvorved da ogsaa de lange Halefjer og de blaae Baand paa Tarsen mangle. Ved at sammenligne

mine særeste Lestris med nogle Exemplarer fra Island, fandt det mig strax i Djæne, at den særeste er kortere og mere sammentrængt, Næbbet kortere og stærkere og de øvrige Charakterer passende til *L. Richardsonii*. Med Hensyn paa Forholdet af den hvidbugede til den brune, maa jeg tiltræde Prof. Nilssons Mening (Skand. fauna foglar. II. 340), at Hannen er hvid, Hunnen brunn, thi saaledes har min Erfaring altid været, og jeg har haft mange friske Exemplarer af denne Fugl.

Lestris catarrhactes. Illig.

Dff. Stor Tyvmaage. Fær. Skýggvur.

(Laudt S. 264 *Cataraeta Skua*. Graba S. 186).

Meget almindelig; kommer til Landet midt i April, drager bort ved Michelsdag. Den bygger sin Rede oppe imellem Fjeldene paa samme Maade som forrige, og lægger midt i Maj 2 Æg, som ruges omtrent i 4 Uger; den har flyvfærdige Unger midt i August. Hele denne Fugls Ydre karakteriserer den som en Falk i Svømmefugleform, ligesom Maagen i denne Orden træder istedenfor Gribben, og dens Levemaade er ogsaa i Forhold f. Ex. til *Larus marinus* den samme som en *Falco sulvus* til *Vultur sulvus*, thi den bruger hverken sin Svømmesvorne eller Dykke-Færdighed, den sidste ikke engang i Luftstøddykker-Form, som *L. parasitica*. Dens Næring er mest Fugleunger, og unge Lam ere ikke sikke for den, hvorimod den sjælden nedlader sig til at fraspine *L. tridactylus* dens Bytte. Uagtet de fleste (jvf. Skand. fauna foglar II. 336. Temm. manuel d'orn. II, 792 cfr. IV, 494) beskrive den gamle *L. catarrh.* som havende mørkebrunn Ryg og Hals med gule Skafstriber, maa jeg beskrive den som lysebrunn med store graagule Striber og lysegraae Fjederkanter, medens den unge (aarsgamle) er mørkebrunn med faa Striber og sort Hoved. De lyseste fik jeg

altid fra Byggepladsene (paa Sandø og Nord-Strøme), medens de mørke blive skudte f. Ex. i Nåløse-Fjord, 3 Mil fra dens Byggested. Ligeledes tyde den lysere stærkere Næb og Fodder paa en meget gammel Fugl. For nogle Aar tilbage fik jeg en dunet Unge af denne Lestris levende hertil; denne havde jeg omtrent 2 Aar, og i den Tid blegedes dens Farve med hver Fædning, medens dens første Dragt var mørk. Ifølge min Erfaring maa jeg altsaa modsige Graba, naar han (l. c.) siger, at de unge ere de gamle „durchaus gleich“, hvorefter Temminck (IV. 494) har rettet sin Mening; Naumanns Tegning er altsaa efter en yngre Fugl. Hermed er ikke sagt, at Fuglen ikke er udvoxet, førend den har faaet den lyse Farve, men jeg mener blot, at den lysere Fugl er ældre end den mørkere. At den er Standfugl paa Island (Faber) er underligt, thi paa Færøerne sees den ikke om Vinteren, undtagen den ved Storm bliver slaaet ind fra det aabne Hav, hvilket ogsaa er Tilfældet med Bjergfuglene.

Procellaria glacialis. Linn.

Dff. Stormfugl. Fær. Hålhestur.

(Landt S. 255).

Naar man paa Rejsen til Færøerne kommer forbi Hetsland, seer man denne Fugl svæve hen over Bølgerne, og især mod Storm nærmer den sig, og sees da, ligesom følgende, helst ved Skibets Læside; er det godt Vejr, kommer den sjældn tæt hen til Fartøjet, men flyver i Selstøb hen over Havet, hvor den ofte sætter sig med en underlig hæs Lyd. Da jeg midt i Ungletiden saae den sønden for Færøerne, fik jeg Haab om at finde den ynglende der, thi det forekom mig urimeligt, at den om Sommeren skulde findes saa langt fra sin nærmeste Ungleplads, hvorfor, saavidt jeg veed, Island hidtil har været anseet.

Dette Haab stufedes heller ikke, thi Fuglen bygger idetmindste, paa Store Dimun, hvorfra jeg d. 16de Juni 1845 erholdt en gammel ♂, tagen paa Reden; og det er rimeligt, at den yngler flere Steder deroppe. Saaledes blive vel Færøerne dens vestligste Byggeplads i Nordhavet; thi den træffes ikke i Nordsoen, og jeg veed ikke, at den bygger paa Hetland, hvori mod Macgillivray anserer den som ynglende paa St. Rilda. Færingerne spise hverken Fuglen eller dens Æg paa Grund af dens stramme Lugt. Om Vinteren er den ude paa Havet, men drives hyppig paa Land af Storm.

Thalassidroma pelagica. Vigors.

Dst. Petersfugl. Fær. Drunkviti.

(Landt S. 256. Graba S. 175).

Denne ægte Havsbeboer er temmelig almindelig paa Færøerne baade Sommer og Vinter, men bygger kun paa enkelte Der, nemlig Nålso, Sando og Nordøerne (Fuglo, Runo, Svino). Reden finder man i mørke Klippehuler, hvor Fuglen graver et Hul mellem de nedfaste Stene og Gruus, og lægger deri eet Æg, hvidt med en rødlig Krands om den tykke Ende (ikke paa alle Exemplarer); det er aflangt ovalt, ikke, som Prof. Nilsson skriver (Skand. I. II. 350, jvf. Temm. manuel II. 844), rundt som et Ugleæg, idetmindste har dette aldrig været Tilfælde med noget af den Mængde, jeg har seet; Ægget stinker aldeles som Fuglen og vedligeholder denne Stank idetmindste i 3 Aar. Længde: 1" 1 $\frac{3}{4}$ ", Brede: 9 $\frac{1}{2}$ à 10". Den lægger midt i Juli, thi d. 20de Juli erholdt jeg friske Æg. Da den mest tilhører Natten, og om Vinteren opholder sig paa Havet, var dens Levemaade ikke meget bekendt, førend Graba (l. c.) oplyste den, hvortil jeg vil henvise Læseren. Under mit Ophold paa Færøerne havde jeg ofte nok Lejlighed til at iagttage den, men da det var i dens Ungletid, fik jeg ikke saa meget

at vide som jeg onskede, thi man seer den paa denne Tid kun om Natten, og naar Vejret er taaget og mørkt (her maa jeg modsiges Faber üb. d. Feb. II 292). Naar disse Betingelser ere tilstede, svæver den næsten som *Hirundo rustica* hen over Bølgerne, hvorfra den opsnapper sin Føde: denne bestaaer vist i Gopler og andre slimede Dyr (*Verella* &c.), hvoraf der findes en stor Masse ved Færøerne, thi i alle dem (over 20), som jeg aabnede, fandtes kun en klar Tran. Denne Fugl tilhører den boreale Zones sydvestlige Deel, og dens Opholdssted er meget indskrænket, thi dens fornemste Byggeplads er vist Færøerne. Den tilhører det aabne Ocean, thi jeg saa den ikke i Nordsoen, og Sefolkene paaståde, at man om Sommeren først mødte Petrellen hiinsides Heltland; Prof. Nilsson anfører den som forekommende „några mil utom hafsbandet“, medens de skotske Der og Færøerne betegnes som dens egentlige Hjem (Skand. f. foglar II. 349). Macgillivray (Manual II. 266) anfører den som byggende i Cornwallis, Heltland, Orkenderne og Hebriderne. Den er ikke Stoddykker og svømmer sjældn, men berører Havets Overflade for at søge Føde.

Puffinus arcticus. Faber.

Øst. Lire. Fær. Skråpur. Liri (jun.).

(Landt S. 255. Graba S. 72, 137, 172, 217).

Ogsaa denne Havbeoer er en af den færeste Faunas karakteristiske Eiendommeligheder. Den findes i stor Mængde paa Færøerne, hvorhen den kommer d. 12te Marts, og drager derfra 3 Uger efter Olai (d. 29de Juli). Paa Fjeldsraaninger, hvor store Stene verle med løs nedstredet Sandjord graver den sig et dybt Hul, hvori den sidst i April lægger et hvidt Æg; dens hyppigste Byggesteder vende ud mod Fjordene, og de derfra hentedede Unger kaldes „bjargalírar“, men undertiden bygger den i

Fjeldlier, der vende ind mod Dalene, og disse kaldes „fjaddal-lirar“. Det fortælles af Svabo, og bekræftes af Færingerne, at denne Fugl har Flyttelyst og forlader de Steder, hvor den før byggede i Mængde, for at flytte til andre (f. Ex. fra Skuo til Sandø); men om dette skeer i en bestemt Retning eller med bestemt Hensyn til Lokalets Bestaffenhed, har jeg endnu ikke faaet Underretning om. Naar Ungerne ere voksne, udtages de af Neden med en Krog paa en Stang, eller man graver et Hul fra oven ned i dens Gang, men dette maa omhyggelig tilstoppes igjen, thi, kommer der Regn i Neden, bygger Fuglen der ikke mere. I Udseende er Ungen ganske lig den Gamle, og Naumanns Tegning svarer ikke til dem, jeg har seet, lige som Fodderne ere urigtigt farvede, thi de ere kjodfarvede (som hos *Colymbus rufogularis*), sorte paa den indre Side. Ogsaa Viren er mest i Bevægelse i mørkt og stormfuldt Vejr, og man seer, især i Taage, store Flokke svømme paa Fjordene, hvorfra de hæve sig i en smuk og let Flugt, hvorved den hele Flok flyver straaet, idet den holder til den ene Side; den dykker med Letthed, men benytter ikke ofte denne Færdighed, da den flyver saa fortrinligt. Den nærer sig af Fisk, især tager den ofte Sild, men jeg fandt desforuden næsten altid Vegetabilier i dens Mave, der var fyldt med en klar Tran, der ikke lugtede, som hos *Procellaria* og *Thalassidroma*. Jeg har ikke hørt dens Stemme, men Færingerne udtrykke den som „takka-jåkup“.

Sula alba. Meyer.

Dst. Tossefugl. Fær. *Sula*. Grå sula. (jun.).

(Landt S 259).

Bygger kun paa een Ø, nemlig Mykinesholm, der ligger B. for den ved Vågs liggende Ø Mykines; her er dens eneste Yngleplads, men den sees temmelig hyppig flyvende omkring i

Fjordene (jeg har saaet flere fra Nålso-Fjord ved Thorshaavn), hvor den siffer Sej. Den kommer til Landet d. 25de Januar (Povlsmeesfa), lægger midt i April 1 Æg; før den har lagt Æg, fanges den med Hænderne, naar den sidder og sover paa Næsen, og den siges at sove haardest, naar Binden staaer paa Land og det hagler; Ungerne fanges 3 Uger før Michelsdag. Den trækker bort ved Mortensdag (11. Novbr.), men af og til sees den om Vinteren i Storm; den er en fuldkommen oceanist Fugl, thi den yngler kun paa de mindre Øer i Havet, ikke f. Ex. paa Island selv, men paa Vestmanøerne. Prof. Nilsson ved ikke at angive nogen Byggeplads for den paa Halvøen. Havsulens Dragtsforandring efter Alderen er bekendt, og jeg har intet Nyt at meddele i den Sag; men, da jeg seer, at der i Skand. fauna (II. 472) staaer Plads aaben for Venenes Farve, vil jeg tillade mig at udfylde dette Rum: Foden er mørkegrøn, med 3 smukt lysegrønne Striber langs ad Løbets Hjørside og een langs ad hver Taa, Svømmehuden smudsig mørkegrøn.

Phalacrocorax carbo. Briss.

Dff. Halefrage. Fær. Hiplingur.

(Landt G. 257. Graba G. 68, 150).

Denne Fugl er ikke saa almindelig paa Færøerne som den følgende, hvorimod den i Grønland og Danmark er den eneste, paa Island og i Skandinavien den almindeligste af denne Slægt: heraf slutter jeg, at denne Form mere tilhører Fastlandet, hvorimod *Ph. cristatus* er egen for Øerne i Oceanet og de Øer, der ligge ved Kysten af Fastlandet f. Ex. Lofoden. Den bygger nederst i Fuglebjergene, ofte er dog Neden temmelig højt oppe paa en Affsats af Klippen, men affondret fra det egentlige Fuglebjerg. Den lægger 3-4 Æg, og Ungerne ere voksne

ved St. Hansdag. Med Hensyn paa Udmaalingen af Fuglen og Beskrivelsen af dens mærkværdige Tunge henviser jeg til Graba S. 150 og 151.

Phalacrocorax cristatus. Briss.

Dst. Top-Skarv. Fær. Skarvur.

(Landt S. 258. Graba S. 36, 68, 152 sqq.).

Som jeg ved forrige Art antydede troer jeg, at denne er mere oceanisk, og tilhører just derfor i stor Mæsse Færverne; dette, synes mig, bekræftes, naar Prof. Nilsson anfører den som især tilhørende „norriska skärgården“ (Sk. I. II. 480), naar Faber (Prodr. 53) omtaler den som almindeligst paa den sydlige og vestlige Deel af Island (Derne regnes jo med). Hvad Fuglens Beskrivelse angaaer, vil der vel ikke lettelig være Noget at tilføje til den Nøjagtighed, hvormed Graba (S. 152) har udført denne; kun maa jeg med Hensyn til Udmaalingen her, som de fleste øvrige Steder, bemærke, at jeg har fundet en saa stor Forskjellighed i Størrelsen, at der vist ikke lettelig lader sig nogen Normal-Dimension opstille. I Henseende til „crista“ maa jeg tiltræde Grabas Mening, thi det er sikkert, at af alle de Exemplarer, jeg har haft og seet, de altid vare de største og smukkeste, som bare den, og da der med Hensyn til Aarstiden Intet kan paastaas, eftersom den træffes baade Sommer og Vinter, er det vel rimeligst at antage, at først den meget gamle Fugl faaer den fuldstændige Top. Skarven er Standfugl paa Færverne, den bygger i Uerene (de store Mæser af nedstyrtede Stene ved Hjeldenes Fod), altid ud imod det aabne Hav, hvorfor den om Sommeren sjælden sees i Fjordene, medens om Vinteren store Skarer findes i disse. Dens Rede staaer sædvanlig ikke saa højt som *Phal. cormor*, og den er stor, bygget af Segræs og Tang, bestandig vaad og slibrig;

de 3-4 Æg ere smaa, blaalig smudsigshvide med en tyk kalkagtig Skorpe: de lægges først i Marts eller i April, og Ungerne ere store først i Juni. Skarven plages meget af Utoej, og overfaldes ofte af en Slags Pest, hvorved den bliver aldeles forvirret og lader sig tage med Hænderne (Svabo).

Colymbus septentrionalis. Linn.

Dff. Rom. Fær. Lómur.

(Vandt S. 261. Graba S. 49, 68, 118).

Dette er den eneste Rom, som med Bestemthed kan siges at yngle paa Kærerne; den er overordentlig almindelig ved alle Indseer oppe imellem Hjeldene, hvor den lægger sin Rede tæt ude i Kanten af Grønsværet, for at den hurtig kan vælte sig ud i Vandet i paakommende Fare og derfra komme i Flugt, thi paa Vandjorden er den aldeles hjælpeløs: den er meget frygt-som, og jeg veed Exempel paa, at 2 Romme ved en Indse (tjød) paa Norderøerne faldt ned igjen efter at være komne i Flugt, fordi der blev streget og gjort Rarm. Den kommer til Vandet midt i Marts (til det sydlige Island 10de og 11te April, Faber) og trækker først i September og først i October; først i Maj lægger den 2 Æg, som ruges omtrent i 4 Uger. Den flyver højt med hurtigt Vingeslag, hvorved den lader 2 forskellige Stemmer høre, nemlig warwick, hvoraf Færingerne spaae vaadt Vejr, og turkaträ (saaledes udtrykke Færingerne det), hvoraf man venter Tørre.

Anas boschas. Linn.

Dff. Vilband. Fær. Stokkondt. Vild-dunna. (Steggi ♂.
dunna ♀).

(Vandt S. 262. Graba S. 68, 69, 80)

Jeg har allerede før opstillet den Formodning, at Fær-
ernes Glæde-Indhold var for lille, til at mange Fugle, som

man ellers skulde vente, kunde findes der: dette er nu navnlig Tilfældet med Slægterne Anser og Anas, da de bygge ved ferske Bunde og helst langt fra Havet; af Anser findes derfor, saavidt jeg veed, aldeles ingen ynglende, thi *Ans. cinereus* (*intermedius?*), som Svabo og Landt anføre, har jeg ikke kunnet faae Underretning om, og den er sikkert bortstødt. Af Anas-Slægten er *boschas* den eneste, om hvilken jeg veed med Sikkerhed, at den yngler deroppe; den er dog ikke saa hyppig som hos os; dens Byggeplads er ved ferske Søer mellem Kjældene. Den er Standfugl.

Fuligula mollissima. Bon.

Dst. Vøderfugl. Fær Äva (♀). Ävu-blikur (♂).

(Landt S. 249. Graba S. 36, 68).

Findes almindelig hele Aaret paa Verne; dens Opholdssted er langs ad Eskjærene og de store Stene ved Strandkanten, men derfra drager den i Flokke omkring i Fjordene for at fiske, ogsaa ud i det aabne Hav; men om Efteraar og Vinter ere især Fjordene stærkt befolkede af den. Den bygger sin Rede, der bestaaer af Tang og Straa med en Krands af Duun omkring, oppe i Landet, dog ikke langt fra Havet; ofte bygger den i store Mæsser paa Holme (s. Ex. Kjørkjibe-Holmen), hvor den er fredet og af den Grund overordentlig tam: disse Holme ere sædvanlig ikke højtliggende. Sidst i Maj lægger den 4-5, sjældn 6-7 Æg, som ruges i 4 Uger, og den Gamle fører da Ungerne ned til Havet fra Reden: disse frøomme nu muntre omkring, anførte af Moderen, der snu og skjælt styrer Toget med en velklingende Stemme. Færingerne paastaar, at den altid gaaer op til Reden, men flyver ned igjen.

Mergus serrator. Linn.

Dst. Lille Skallesluger. Fær. Toppondt.

(Vandt S. 252. Graba S. 68).

Findes ikke sjelden i Vandet, men langtfra i Mængde, og man kan berejse Meget af Færøerne uden at observere den, thi de enkelte Par, som opholde sig der, bygge i affides Dale ved en Indsø (f. Ex. Lejnnavatn paa Nord-Strømo), hvor Reden findes i Græsset mellem store Busse af *Rumex* og *Angelica*: den indeholder fordetmeste 12 Æg, som træffes midt i Juni. Om Efteraaret findes den i temmelig stor Mængde i Fjordene.

Uria grylle. Lath.

Dst. Teiste. Fær. Tejsti (tejstapisa. jun.).

(Vandt S. 260. Graba S. 37 pp.).

Udenfor Færøerne i Havet saae jeg ikke denne Fugl, men saasnart man kommer ind i Fjordene, træffes den i Mængde saavel ude paa Fjorden som langs med Strandkanten: her har den sine Æg (1-2) liggende uden Underlag paa den blotte Steen; paa Fjordene samles de mest i stille taaget Veir, men jeg saae dem aldrig i saa store Flokke som *Mormon*, *Alca* og *Uria troile*. Den er meget trostydig, men vanskelig at skyde, da den deels dykker før Skudet, deels, naar dette ikke var dræbende strax, bliver borte og kommer ikke mere op (dette erfarede jeg tit i Nålsefjord paa 14-20 Favne Vand). I Juni og Juli fandt jeg kun saa i reen Sommerdragt, idet Spejlet deels var blandet med Graat, deels det sorte Underliv havde mange hvide Fjedre. Den er Standsfugl og findes om Vinteren i store Skarer dybt inde i Fjordene. Jeg har tit seet den fange *Blennius* og *Ammodytes*, men den æder ogsaa Krebs og Bløddyr.

Uria troile. Temm.

Øst. Spidsnæb, Alge. Fær. Lomvia.

(Vandt S. 262. Ur. lomvia. Graba S. 95, 106).

Findes allevegne paa Færøerne baade i de egentlige Fuglebjerge og ellers overalt hvor Kysten er noget stejl: ogsaa træffer man dem spæmmende i Skarer i Fjerdene og udenfor Landet, selv midt i Rugetiden. I Fuglebjergene indtager den den 3die Plads fra neden, idet *Phalacrocorax* og *Larus tridactylus* bygge længer nede. Den kommer til Landet først i Marts og trækker bort i September, men sees dog af og til om Vinteren, især hyppig, naar Storm og Uvejr driver den død eller levende iland. I Slutningen af Juli Maaned fik jeg vorne Unger, der kun endnu havde Duun paa Hovedet; Dragten lignede den Gamles Vinterdragt, men det Sorte var stærkere paa Struben, og paa hele Halsen vare sorte Fjebre synlige; Næbet var kort og vanskeligt at skjælnes fra det hos Ungen af *Alca torda*; den gik i en skraa, temmelig opreist Stilling, paa Tærne, og sank kun tilbage paa Tarsen, naar den stod længere stille, Skriget var fiint pibende. Jeg har kun fundet een Art Alge paa Færøerne, og jeg troer ikke, at *Uria Brünnichii* (Sabine) findes der, thi vistnok traf jeg mange, hvis Næb var kortere og højere end hos andre, hvis hele Krop var tykkere, og hvis øvrige Udseende nok kunde passe paa Ur. Brünn., men deels var dette ikke constant, deels bragte Sammenligning med ægte *Uria Brünn.* fra Grønland mig til aldeles at forkaste Identiteten. Den 26de Juli sammenlignede jeg en stor Mængde friske Urrier, hvorved det viste sig, at alle Stuttnesierne hvoraf jeg havde 36 for mig, vare uden Rugeplet, hvorimod alle Languesierne (Ur. troile) havde denne, desuden havde Languesierne lyse, gullbrune Tær, Stuttnesierne, mørkebrune: dette Forhold stadfæstede sig hos *Uria ringvia*, Fab. Jeg er derfor meget tilbøjelig til at antage, at den færeste Stutt-

nefia kun er en yngre Languesia, hverimod Ur. Brunnichii ikke findes der, idetmindste ikke om Sommeren. — Uria larymans, Valenciennes, er meget hyppig paa Færøerne, hvor den findes sammen med U. troile; jeg er ikke istand til at yttre mig med Bestemthed i Henseende til dens Arts-Selvstændighed, men da der iblandt dem fandtes Former med tykkere og tyndere, længere og kortere Næb, da Forholdet med Hensyn til Fodderne var det samme hos Uria troile i dens ældre og yngre Form, saa er jeg næsten tilbøjelig til at erkjende den som Art, uagtet jeg ingenlunde tør modsiges Graba (S. 107) eller Faber (Prodr. S. 43), der ikke erkjende den som saadan, thi jeg havde ikke Lejlighed til at iagttage den saa ofte som det behøvedes. Færingerne give den intet andet Navn end Ur. troile.

Alca torda. Linn.

Dff. Pappegoie=And. Fær. Ålka (ålkupisa. jun.).

(Landt S. 253. Graba S. 60, 78, 102).

Meget almindelig paa Færøerne, hvorhen den kommer i Begyndelsen (12te) af Marts, og drager derfra først i September. I Fuglebjergene indtager den med Uria troile den 3die Plads, men den findes langtsfra i saa store Skarer som den forrige. Sidst i Juli fik jeg voksne Unger: de lignede aldeles de Gamle, da Halsen var brun heelt ned paa Brystet, men Næbet var næsten aldeles som paa Ungen af Uria troile, undtagen at der vare frage Antydninger til Tverfurerne, og den hvide Streg fra Djet var aldeles tydelig; saaledes bliver Prof. Nilssons Beskrivelse fejlagtig, naar han (Skand. f. II. 521) siger, at Ungen ligner den Gamle i Winterdragt, thi den anslægger denne paa samme Tid som den Gamle, nemlig fordømmeste ved dens Afreise fra Landet; derimod har Faber (Prodr. 47) det Rigtige. De levende Unger, jeg observerede, havde langt

vansteligere ved at bevæge sig end de af Ur. troile; de vralte med pladskende Skridt, fordetmeste støttede paa den forreste Deel af Tarsen, medens den øvrige stod skraat bøjet; dens Stemme lignede Ur. troile's, men var hæfere. Alfen findes ofte om Vinteren i Masser liggende død paa Stranden, naar det har stormet.

Mormon arcticus. Illig.

Ost. Søpappegøie. Fær. Lundi (Lundapisa. jun.).

(Landt S. 254. Alca arct. Graba S. 68, 78, 108, 116).

Dette er en Oceanfugl, da den kun yngler paa Verne i Nordhavet, f. Ex. ved Island paa Vestmanøerne, ved Grønland paa Klippeøerne udenfor den sydlige Deel af Landet, paa Lofoden o. s. v.; paa Færøerne er den overordentlig almindelig og bygger overalt hvor der er løs Sandjord paa Klipperne, baade imod Havet, Fjordene og indad imod Dalene i de skraae Fjeldlier (dette er det mindst almindelige Tilfælde); i Fuglebjergene behøver den den øverste Plads. I Bjergene og hvor den ellers har Rede er den meget dristig og arrig, naar man kommer den for nær; men udenfor Byggepladsen, naar den f. Ex. svømmer i Smaaflokke paa Fjordene, er den yderst sky og vanstelig at skyde, da den dykker uophørligt, og man faaer den ikke, dersom ikke Skudet er øjeblikkelig dræbende. Lunden kommer til Færøerne den 14de April og begynder at drage bort sidst i August, men adskillige sees til hen i September; den trækker ligesom de øvrige Bjergfugle, altid østenerst med Strømmen. Førend den drager bort, sige Færingerne, at den renser sin Rede, og den undersøger den, naar den kommer, hvorfor man vel maa vogte sig for at lade Regn komme i Reden, dersom man har udgravet den for at faae Ungerne. I Uger efter Ankomsten begynder den at lægge Æg: den har to Rugepletter,

een paa hver Side, ligesom Alca torda. Dens almindeligste Føde bestaaer i Smaafisk, og man seer den især hyppig svømme eller flyve med en Ammodytes (Nebbasild), der frummer sig omkring dens Næb. Den gaaer meget godt, og støtter kun paa hele Saalen, naar den hviler, dens Flugt er hurtig og snurrende, den dykker med udbredte Vinger. Der findes hyppige Varieteter af denne Fugl, især de saakaldte "hvide Lunder", som allerede Svabo omtaler at have seet fra Fuglø: disse ere næsten reent hvide paa Kroppen med Undtagelse af enkelte sorte Fjer paa Ryggen; Hoved og Vinger sorte med enkelte hvide Fjer; Fodderne ubetydeligt lysere end hos de almindelige. Undertiden er Hovedet, Vinger og Hale lysegraae og det Øvrige hvidt, den blege Iris endnu lysere end sædvanlig. Med Hensyn paa Fuglebjergenes og deres Beboeres Beskrivelse ved jeg Intet at føje til Grabas fortræffelige Afhandling (S. 100-117), hvormed Pastor Vands Artifel om Fuglesangsten (S. 366-376) turde sammenlignes.

Jeg har nu anført de Fugle, som jeg temmelig sikkert vidste, ynglede paa Færøerne, og altsaa egentlig tilhørte dette Land; disse vare faa Arter (42) og næsten alle oceaniske Former, som deels ogsaa ellers behoe smaa Klippeøer, f. Ex. Bjergfugle, *Anthus rupestr.*, o s. v., deels kun findes paa Smaøerne i det nordlige Atlanterhav, f. Ex. *Lestris catarrh.*, *Puffinus*, *Thalassidroma*, *Sula* o. fl. Af disse Former bestaaer saaledes den færøste Fuglefauna om Sommeren; men Foraar og Efteraar medføre store Forandringer, idet Antallet naturligviis paa den ene Side formindskes ved de bortdragende Fugle, men paa den anden Side i en endnu højere Grad forøges ved de ankom-

mende. Dette gjælder altsaa baade Forberedelsestiden for Sommerfaunaen og Indledningen til Vinterfaunaen, da Færøerne ogsaa for Vinteren have deres bestemte Fugleformer, som forøges ved en stor Deel Tilfældigheder. Af Standfugle have Færøerne: *Falco lithofalco*, *Corvus corax* og *cornix*, *Columba livia*, *Sturnus vulgaris*, *Emberiza nivalis*, *Anthus rupestris*, *Troglodytes*, *Gallinula crex*, *Charadrius apricarius*, *Rallus aquaticus*, *Tringa maritima*, *Larus marinus*, *tridactylus*, *fuscus*, *argentatus*, *Thalassidroma pelagica*, *Phalacrocorax carbo* og *cristatus*, *Anas boschas*, *Fuligula mollissima*, *Mergus serrator*, *Uria grylle*; om nogle af disse (f. Ex. *Anthus*, *Charadrius*) kan der dog siges, at idetmindste en stor Deel drager bort; og muligviis ere disse Arter Trækfugle paa Færøerne, og de Individider, som opholde sig der om Vinteren, maatte da være Flygtninger f. Ex. fra Island, hvorved jo rigtignok Charakteren af Standfugl og Trækfugl holdtes mere reen, men hvor skulde f. Ex. *Sturnus* komme fra, da den ikke er paa Island? Thi Vintertrækket gaaer jo fra Nord til Syd; fra Norge vilde det være en forunderlig Vej. Ligesom der altsaa ere Sommertrækfugle for Færøerne, saaledes er der ogsaa saadanne om Vinteren, nemlig saadanne, som komme hvert Efteraar og opholde sig der om Vinteren: *Fringilla linaria*, *Numenius arcuata*, *Tringa islandica*, *Larus glaucus* og *leucopterus*; *Anas glacialis*, *Mergulus alle*. Til disse constante Indvaanere føjes nu en Deel, f. Ex. *Pyrhocorax*, som næsten hver Vinter lade sig tilsyne i temmelig stor Mængde. Jeg vil nu tilslade mig at anføre de Fugle, der ere trufne paa Færøerne uden at bygge der, enten de ere stadige Gæster eller forbigaaende Tilfældigheder.

Falco albicilla. Linn.

Dft. Gaase=Ørn. Fær. Örn.

(Landt S. 243. Vultur albic.).

Allerede Pastor Landt (l. c.) anfører denne Fugl som udryddet paa Færøerne, med den Bemærkning, at den byggede paa Lintholmen (ved Båge). Jeg har ikke faaet Exemplarer derfra Landet, men adskillige Navne (s. Ex. Arnafalstindur paa Østero) tyde paa, at den før har været deroppe; i Decbr. 1842 faaes nogle paa Båge.

Falco haliaëtos. Linn.

Dft. Flodørn, Blaafod.

Universitetsmuseet har ifjor faaet et gammelt Exemplar af denne Fugl derfra Landet: jeg har ikke før hørt, at den er stødt der.

Falco islandicus. Briss.

Dft. Jagtsalk. Fær. Fålkur.

(Landt S. 243 Falco —? S. Graba 202).

Jeg er overbevist om, at Jagtsalken ikke bygger paa Færøerne, og jeg veed ingen andre Exempler paa, at den er truffen der om Sommeren, end det, at Graba (l. c.) traf den paa Eudero d. 22de Juni 1828. Om Efteraaret derimod og Vinteren sees den meget ofte, især sees den ofte at fare pilsnar ned og fange en Læjs eller anden Fugl.

Falco tinnunculus. Linn.

Dft. Taarnsalk.

Universitetsmuseet fik en ung Fugl i dette Efteraar.

Strix nyctea. Linn.

Dst. Snee-Ugle. Fær. Katt-uggla.

Denne Ugle findes en sjelden Gang forvildet til Færøerne, formodentlig fra Heltland, da Macgillivray anfører den som opholdende sig der (Manual. I. 61). Jeg har kun seet det Exemplar, som det kgl. Museum har erholdt gjennem Amtmand Tilsch: denne blev fanget paa Nord-Strøms, og Færingerne vare meget bange for dens gloende Dine.

Strix brachyotos. Lath.

Dst. Moseugle.

I de sidste Aar har jeg ofte seet og faaet Exemplarer af denne fra Færøerne, især fra Sandø, hvor den hvert Efteraar indfinder sig i ikke ubetydeligt Antal. Skulde den bygge paa Jøland og trække derafra?

Strix otus. Linn.

Dst. Lille Horn-Ugle.

Under mit Ophold paa Færøerne fik jeg et Exemplar, der i Foraaret 1844 var taget levende mellem Husene i Thorshavn.

Pastor Landt anfører i sin Bog S. 244 *Strix passerina*: herved maa vel forstaaes Linnés *Str. pass.*; men i alle Tilfælde har jeg ikke seet den, eller hørt, at den er fundet deroppe.

Corvus corone. Linn.

Dst. Sort Krage. Fær. Hjaltlands-Kråka.

Under dette færeste Navn har jeg faaet *C. corone* derafra Landet, medens Landt (S. 247) giver *C. monedula* dette Navn (Heltland, fær. Hjaltland); men jeg har aldrig hørt, at *C. monedula* er fundet paa Færøerne.

Pyrrhocorax graculus. Temm.

Dff. Alperavn. Fær. Rókur.

Uagtet jeg ikke selv har faaet denne Fugl fra Færøerne, veed jeg dog med Bestemthed, at den jevnlig i ikke ubetydelige Flokke opholder sig der i Landet om Efteraaret. Saaledes viste den sig i September og October 1846 overalt baade paa de sydlige og nordlige Der. Macgillivray anfører, at den kommer i Flokke til England, Irland og Skotland, hvor den opholder sig i Klipper ved Havet. Landt giver (S. 147) *Corvus corone* det færeste Navn, som tilkommer denne.

Hirundo urbana. Linn.

Dff. Byvale. Fær. Sváli.

(Landt S. 272).

Medens Svalen paa Fastlandet yngler langt nordligere end Færøernes Brede (Skand. f. l. 209), er den dog en meget sjælden Gæst paa disse Der: Grunden hertil maa vel søges i den skarpe Setaage.

Caprimulgus europæus. Linn.

Dff. Natravn.

(Graba S. 78).

Foruden det Exemplar, som Graba (l. c.) omtaler som tilsendt Etatsraad Reinhardt, har jeg kun seet eet, som jeg erholdt: den var tagen død ved Thorshavn i Juli 1842.

Muscicapa atricapilla. Linn.

Dff. Svalespurv.

Universitetsmuseet har faaet en Han, stuet ved Thorshavn den 7de Maj 1846.

Sylvia trochilus. Temm.

Dff. Spurvefonge.

Universitetsmuseet ejer et Exemplar fra Færøerne, taget paa Nålso i October 1845.

Regulus cristatus. Willugh.

Dff. Fuglefonge.

Graba omtaler S. 146 og 147, at i Efteraaret 1827 nogle Fuglefonger bleve tagne paa Nålso; jeg har ikke siden hørt, at den er truffet der paa Øerne.

Motacilla flava. Linn.

Dff. Gullspink.

Da Graba (S. 125) fandt den ved Stranden paa Vågø d. 2den Juni 1828, og jeg flere Gange har hørt, at den ofte er seet deroppe om Sommeren, er jeg ikke utilbøjelig til at antage den for en af de Nybyggere, hvoraf Færøerne sikkert efterhaanden faae flere og flere.

Cinclus aquaticus. Bechst.

Dff. Strømsør. Fær. Åarpisa.

(Fandt S. 271. *Sturnus cincl.*).

Grabo taler om denne Fugl som ynglende paa Norderøerne; Fandt (l. c.) bemærker, at han kun erholdt een, og at de fleste Færinger kun kjende den af Navn; Graba nævner den ikke. Jeg gjorde mig Umage for at faae nogen Underretning om den, men fik kun at vide, at Indbyggerne kjendte den omtrent paa samme Maade som Rall. aqv., og jeg har heller ikke seet Exemplarer derfra Landet.

Turdus iliacus. Linn.

Dff. Viindrossel. Fær. Odinshäni.

(Landt S. 270. Graba S. 31).

Hvert Foraar (i April) indfinder denne Drossel sig i ikke ringe Antal, men den drager efter nogle Ugers Forløb bort igjen, og bygger ikke paa Færøerne, da Virekrattet, som den finder i Mængde paa Jøland, mangler her.

Turdus pilaris. Linn.

Dff. Snarre. Fær. Odinshäni.

Jeg har kun faaet eet Exemplar (gl. ♂) af denne Drossel derfra Verne; dette var stude ved Thorshavn i December 1843; men jeg troer vist, at den vil findes hyppigere deroppe.

Alauda arvensis. Linn.

Dff. Sanglærke.

Fra Sandø har jeg faaet flere Exemplarer af denne Fugl paa flere Tider af Aaret, og det er mig forsikret af en indseet, videnskabeligt dannet Mand, at den bygger idetmindste paa denne Ø, hvortil vistnok kan tilføjes Suderøen, da de temmelig store Sletter paa disse Øer gjøre det meget rimeligt, at Lærken kan opholde sig der. Da Landt (S. 271) anfører den, rigtignok som meget sjælden, vil vist min Formodning, at Færøernes Fuglesfauna efterhaanden betydelig forøges med sydlige Tillæg, i nogen Grad styrkes. Graba nævner den (S. 205) som egen for Suderø.

Fringilla linaria. Linn.

Dff. Eiften-Rollit.

Landt omtaler (S. 271) denne Fink aldeles ubestemt, men jeg anfører den dog her, fordi jeg af troværdige Vidnes-

byrd er forsikket om, at den findes i Mængde hver Vinter, hvilket er højest rimeligt, da den jo er almindelig i Island, og i Regelen vandrer derfra (Faber: Prodr. S. 16). Derimod troer jeg ikke, at den, ligesaa lidt som nogen anden Fringilla, bygger deri Landet, idetmindste søgte jeg den forgjæves, og Localet er paa Grund af Mangelen paa Virekrat ugunstigt. Jeg har ingen Exemplarer erholdt derfra.

Fringilla coelebs. Linn.

Dst. Bogfink.

Universitets-Museet har faaet et Exemplar, der blev stuet d. 22de October 1845 ved Thorshavn; det var en ung Han.

Charadrius vanellus. Pall.

Dst. Vibe. Fær. Vipa.

Landt anserer den (S. 268) som *Tringa vanellus*. Lin. med den Bemærkning, at den sees meget sjælden; Faber omtaler den (Prodr. S. 26) som truffen af og til paa Island; jeg har ikke selv faaet den, men en troværdig Mand har fortalt mig, at den sees ofte paa Suderø, især ved Sumba (paa Sydspidsen).

Ardea cinerea. Linn.

Dst. Graa Hejre. Fær. Hegri.

Hejren traffes enkeltviis til alle Tider af Aaret, endog midt om Vinteren; saaledes fik jeg 1842 en ung Fugl, der var stuet ved Thorshavn d. 15de Januar. Den bygger ikke deroppe. Naar den sees, opholder den sig enten ved Stranden eller ved Indsøerne, hvor den fiske Foreller og Dreder. Landt omtaler den S. 265.

Ibis falcinellus. Vieillot.

Dff. Sort Ibis. Fær. Svartur Spegvi.

(Graba S. 146).

Denne sydøstlige Fugl, som forekommer temmelig hyppig i England (Macgillivray, Manual I. 140), er ogsaa truffet flere Gange paa Færøerne, hvor den kjendes under Navn af „sort Spove“.

Numenius arcuata. Lath.

Dff. Dobbelt Regnspove. Fær. Tannspegvi.

(Vandt S. 266. Scolopax arc. Graba. S. 36).

Medens denne Fugl er Trækfugl i Norge og Sverrig (Skand. f. II. 178), træffes den paa Færøerne hver Vinter, og findes da ved Stranden, hvor den vel lever af Annelider.

Limosa melanura. Leisl.

Dff. Sorthalet Kobberhøne.

I December 1845 fik jeg en gammel Han af denne Fugl, som ikke før er antegnet som særøst; den er almindelig i det sydlige Island (Faber. Prodr. S. 25), men jeg troer ikke, at Localet kan tillade den at bygge paa Færøerne.

Totanus calidris. Bechst.

Dff. Rødbeen. Fær. Stelkur.

(Vandt S. 266).

Allerede Svabo bemærker, at denne Fugl sees hyppig midt i April, og trækker bort om Sommeren; det er altsaa rimeligt, at Færøerne for den, ligesom for *Turdus iliacus*, er en Mellemstation paa dens Vandring til Island, hvor den er almindelig som ynglende Fugl (Faber. Prodr. S. 25); paa

Færøerne bygger den ikke. Jeg har faaet flere Exemplarer derafra Derne, hvoriblandt eet i complet Vinterdragt i Foraaret 1845: den var stuet ved Thorshavn, hvor den opholdt sig ved Stranden i Selskab med *Tringa maritima* og den omtalte *Limosa*.

Tringa islandica. Linn.

Dst. Staaflueppe.

Uagtet Landts hele Beskrivelse af denne Fugls Leve-
maade, som han kalder *Tr. fusca*, *striata*, *cinerea*, passer al-
deles paa *Tr. maritima*, ligesom det færeste Navn, som han
bruger, og Jevnforelsen med Eggert Olafson kun kan til-
komme denne (see S. 267), saa har jeg dog anført denne Fugl
som færest, uagtet jeg ikke selv har faaet Exemplarer af den,
deels fordi Landts Navn „*cinerea*“ giver mig Haab om, at
at han har haft denne Fugl for sig, deels fordi dens hyppige
Ophold paa Island og Vandring derafra gjør det rimeligt, at
den maa findes deroppe.

Gallinula chloropus. Lath.

Dst. Sumphene.

Universitets-Museet har faaet et ungt Exemplar af denne
Fugl, der var stuet ved Sands paa Sandøen d. 6te Decem-
ber 1845.

Fulica atra. Linn.

Dst. Blisshøne. Fær. Sjóhøna.

Allerede Pastor Landt (S. 270) anfører denne Fugl som
en sjælden Fremmed paa Færøerne. Jeg har faaet Exemplarer
paa flere Tider af Aaret derafra, hvorfor jeg maa antage, at

den temmelig hyppig viser sig deroppe. Faber (Prodr. S. 63) omtaler den for Island.

Phalaropus ruficollis. Pall.

Øst. Odinsbane. Fær. (Hålsarejdi).

Landt (S. 267) anfører under Navnet *Tringa lobata* denne Fugl som ynglende paa Færøerne; det Samme gjør allerede Svabo, der siger at den lægger 4 Æg ved Indsøer. Jeg søgte den forgæves deroppe, Graba omtaler den ikke, og jeg har kun seet faa Exemplarer derfra Derne: jeg maa derfor antage, at, ligesom jeg ved *Alanda arvensis* bemærkede, at Færøernes Fuglesavna forøgedes fra Syd, saaledes løsrives den til en Deel fra Nord, hvis det overhovedet ikke er et uheldigt Tilfælde, at hverken Graba eller jeg have fundet den. Macgillivray (Manual II. 84) anfører den som ynglende for Hetland og Orkenøerne; og jeg er i alle Tilfælde overbevist om, at den som Trækfugl temmelig hyppig maa træffes paa Færøerne.

Larus glaucus. Brünn.

Fær. Islandsmåsi (adult.), Vallmåsi (jun.).

Under Navnet *L. hyerboreus*. Leem. anfører Landt (S. 264) denne Fugl, som Svabo allerede omtaler som hyppig om Vinteren: det er dog mest Unger, der under Navnet „Vallmåsi“ forekomme flokkevis hvert Efteraar. Jeg har seet og faaet flere saadanne unge Fugle, men kun seet een gammel, som Universitets-Museet fik; det var en Hun i Vinterdragt, skudt d. 7de Novbr. 1845. Den bygger ikke paa Færøerne.

Larus leucopterus. Faber.

Fær. Islands måsi (adult.), Vallmåsi (jun.).

Denne Maage findes jævnlig om Efteraaret iblandt de forrige, og de benævnes eens af Indbyggerne; jeg har faaet flere

Unger derfra, men kun to Gamle, som vare stude i October 1843 ved Thorshavn, hvor de opholdt sig i Flok; de vare i reen Commerdragt.

Larus capistratus. Temm.

Fær. Fransa-Tedna (?).

(cfr. Temm. manuel d'orn. II. p. 284. IV. p. 485).

Da det kongelige Museum har et Exemplar af denne Maage fra Færøerne, og dens Udseende passer paa Færingernes Beskrivelse af deres „Fransatedna“, har jeg anført den her under dette Navn, uagtet jeg ikke selv har faaet Exemplarer derfra Derne. Landts Benævnelse „L ridibundus“ (S. 264) tyder ogsaa paa, at det rimeligviis er denne Fugl, han mener. Den siges af Færingerne at bygge paa Suderøen.

Colymbus glacialis. Linn.

Dst. Gislom. Fær. Havgås.

(Landt S. 261. Graba S. 78, 125, 142).

Det var mig ikke muligt at finde denne Fugls Rede, uagtet jeg saa den hver Dag svømme i Fjordene; det samme Uheld hvilede over Svabo, Landt og Graba, da disse vel omtale den som almindelig, men de to første bemærke udtryffeligt, at man ikke har fundet dens Rede deri Landet, og at Indbyggerne derfor troe, at den ruger sine Æg ud under Bingerne. Jeg har kun faaet yngre Exemplarer derfra Landet, da de ældre ere saa overordentlig fye og vanstelige at styde; men jeg er overbevist om, at den bygger deroppe, og jeg haaber senere at kunne stadfæste denne Formodning.

Podiceps cornutus. Lath.

Dst. Hornet Lappedykker.

Af denne Fugl har jeg faaet en Deel Exemplarer derfra Landet, men det var næsten altid Unger i Efteraarsdragt, og

jeg saae den ikke deroppe, ligesaa lidt som jeg har erholdt noget Exemplar deraf om Sommeren.

Podiceps arcticus. Boie.

Dst. Nordist Lappedykker.

Ogsaa denne Fugl træffes ofte i Landet om Foraaret og Efteraaret, men den bygger ligesaa lidt som den forrige deroppe, da det nødvendige Locale, Indsøer længere inde i Landet, som Island har i Overflodighed, her mangle. Landt omtaler under Linnés Navn „*Colymbus cristatus*“ en Fugl i sin Bog S. 262; dette maa enten være *Pod. cornutus* eller *arcticus*, da *Pod. cristatus*, for hvilken Prof. Nilsson anfører som Synonym Linnés *Col. crist.*, aldrig er fundet paa Færøerne, saavidt mig er bekendt.

Podiceps minor. Lath.

Dst. Dverg-Lappedykker.

Universitets-Museet har faaet et ungt Exemplar af denne Fugl, der var stødt d. 24de November 1845 paa Nålso.

Cygnus musicus. Bechst.

Dst. Sangsvane. Fær. Svänur.

Paa Grund af Færøernes Mangel paa passende Locale kan Svanen ikke bygge deroppe, men om Efteraaret og Foraaret findes den ikke sjældn ved de større Fjeldsøer, f. Ex. Ser-vågs-vatn paa Bågo, Lejnnavatn paa Nord-Strømø; dog er den nu sjældnere end før, da man har efterstræbt den altfor skaanselsløst.

Anser segetum. Meyer.

Dst. Sædgaas. Fær. Grågås.

(Landt S. 247. *Anas anser ferus*).

Svabo siger om denne Fugl, at den lægger i Mai 6 Æg paa flad Mark, og flytter bort ved Michelsdag; det Samme

gjentager Pastor Landt (S. 247) med den Tilføielse, at den (Mar 1800) begyndte at blive sjælden. Nu yngler Sædgaasen ikke paa Færøerne, men træffes dog, efter troværdig Beretning, af og til; jeg selv har intet Exemplar faaet derfra Verne.

Anser torqvatus. Frisch.

Dst. Ringgaas. Fær. Helsingagås.

(Landt p. 248. *Anas bernicla*).

Findes af og til Vaar og Høst, men den bygger ikke deri Landet; da den rimeligviis yngler i Jøland (Faber. Prodr. S. 80) og trækker derfra, er det vel sandsynligt, at den paa sin Reise hviler paa Færøerne ligesom Svanen.

Anser leucopsis. Bechst.

Dst. Jældgaas. Fær. Bramgås.

(Landt S. 248. *Anas erythropus*).

Sees i Flokke paa 30-50 Stykker, især i October, men ikke regelmæssigt, og man faaer den ikke ofte fra Færøerne, da den kun opholder sig der en kort Tid.

Anas crecca. Linn.

Dst. Krikand. Fær. Krikk-ondt.

(Landt S. 251. Graba S. 80).

Bygger ikke paa Færøerne, men sees om Foraaret paa sin Reise til Jøland, hvor den er en almindelig Trækfugl (Faber Prodr. S. 77). Graba saae den d. 5te Maj, medens Faber anfører dens Ankomsttid til Jøland til den tredie Uge i April; her maa altsaa denne Termin udvides, thi dens Rede er ikke fundet paa Færøerne, og Localet er heller ikke passende.

Anas acuta. Linn.

Dft. Spidsand. Fær. Stikkondt (?).

(Landt S. 250. Graba S. 125).

Landt anfører denne And som tilfældig for Færøerne; allerede Svabo omtaler den og har givet en god Tegning af den. Graba (l. c.) saae den ved Stranden paa Bågo d. 2den Juni, men dette passer ikke til, at den kun skulde være gennemrejsende paa Træffet til Jøland, hvor den kommer d. 17-27de April (Faber Prodr. S. 76); paa den anden Side seer jeg ingen Rimelighed i, at denne And skulde bygge paa Færøerne, naar de øvrige af Slægten, der aldeles høre under samme Kategorie, ikke gjøre det, med mindre man kunde antage, hvad jeg er tilbøjelig til, at Færøernes Fajna ogsaa med Hensyn til denne Slægt efterhaanden forøges, thi det er vist, at allerede i min korte Praxis Antallet af de paa Færøerne studte *Anas* betydelig er tiltaget i de sidste 4-5 Aar. Hvad denne Art angaaer, da saae jeg den ikke selv deroppe, kunde heller ikke saae nogen Underretning om den, men jeg har seet Exemplarer deraf i Parringsdragt.

Anas penelope. Linn.

Dft. Piband.

Jeg har kun seet eet gammelt Exemplar af denne Fugl deraf; dette erholdt Universitetsmuseet i forrige Efteraar, men det er vel rimeligt, at den vil træffes oftere paa Træffet til Jøland, hvor den bygger.

Fuligula glacialis. Bonap.

Dft. Havlit. Fær. Egvedla.

(Landt S. 251. *Anas hiemalis.* Graba S. 46).

Denne And opholder sig hele Vinteren paa Færøerne i stor Mængde, men drager bort omkring d. 15de Maj, da *Sterna*

arctica kommer. Graba (l. c.) saae den først i Maj i Sommersdragt; men Træffetiden passer ikke til Fabers Jagttagelse (Prodr. S. 70), naar han angiver dens Ankomst til Byggepladserne til den sidste Uge i April. Jeg saae den ikke i Maanederne Juni og Juli, og jeg er saavel af denne Erfaring som af de skriftlige og mundtlige Vidners Forsikring overtydet om, at den ikke bygger paa Færøerne.

Fuligula marila. Bonap.

Dst. Bjergand, Polst Edelman.

Træffes temmelig hyppig ved Træffetiderne; dog har jeg i Decbr. 1843 faaet en Hun og i Juli 1846 en gammel Han derfra Landet. Jeg sandt den ikke deroppe, og jeg troer ikke, at den bygger der paa Æerne.

Fuligula fusca. Bonap.

Dst. Fløjelsand.

Uagtet Fløjelsanden ikke bygger paa Island, og altsaa ikke kommer under samme Kategorie som de øvrige af denne Slægt, der træffes tilfældigt paa Færøerne, er den dog stude flere Gange baade ung og gammel, men dog langt fra saa hyppig eller i saa stor Mængde som de andre. Den maa vel komme derhen over Nordseen fra Norge, thi den tilhører mere Østen og yngler vist ikke paa Hetland (Macgillivray manual II. S. 180). Landt omtaler den S. 249, skjønt det anførte Navn „sjö-orre“ jo tilhører *Ful. nigra*.

Fuligula clangula. Bonap.

Dst. Hvinand.

Findes meget hyppig i Flokke i Fjordene om For- og Efteraar, men bygger ikke deroppe endnu. Jeg har seet mange Exemplarer derfra.

Mergus merganser. Linn.

Dff. Stor Skallesluger. Fær. Topp-ondt.

(Landt S. 252).

Findes af og til paa Trækket fra Jøland, men bygger ei.

Mergulus alle. Ray.

Dff. Grønlandsdue. Fær. Fullkubbi.

(Landt S. 255. Alca alle).

Om Vinteren forvilder denne Polarfugl sig ofte til Færøerne og findes da i store Flokke i Fjordene; dog er dette ikke regelmæssigt alle Aar, og man beskylber den derfor for at medbringe Storm og haard Vinter, hvilket ogsaa fordetmeste er Tilfældet. Den bygger hverken paa Jøland (Grimsø kan her ikke regnes med) eller Færøerne, og maa vel altsaa komme fra Grønland. De ere saa forvirrede inde imellem de store Stene i Fjordene, at man kan tage dem med Hænderne.

Jeg vil nu blot nævne de Fugle, som Landt omtaler, men hvilke jeg her har udeladt, da jeg deels ikke selv har seet Exemplarer fra Færøerne, deels ikke har kunnet faae sikker Underretning om, at de endnu findes deri Landet. Disse ere: *Corvus monedula* og *Yunx torquilla* (S. 247), som vistnok ikke ere trufne der paa Verne siden Pastor Landts Tid; *Fuligula spectabilis*, som baade Graba og jeg have søgt forgjæves deroppe, og jeg har intet Exemplar seet derfra; *Anas circia* (S. 251), som rimeligviis er *A. querquedula*, men denne har jeg ikke seet derfra. Om *Fuligula histrionica* har jeg intet hørt eller seet derfra Landet, og den er jo Standfugl i Jøland. Om *Alca impennis* siger allerede Svabo, at den kun fanges des meget sjælden blandt Bjergfuglene paa Fuglø, Landt bemærker

blot, at den begyndte at blive sjælden; nu findes den ikke mere paa Færøerne, og Indbyggerne kjende neppe dens Navn.

Faber har i sin Bog: „über das Leben der hochnordischen Vögel“ tilføjet en Liste over de forffjellige Navne paa de nordiske Fugle i de Landes Tungemaal, hvor de findes; denne Fortegnelse lider dog, navnlig hvad de færreste Fugle angaaer, af mange Ufuldkommenheder, hvortil for en stor Deel bidrager Tydsternes totale Mangel paa Evne til at trykke vore nordiske Sprog; jeg vil derfor tillade mig at anfere en Liste over de færreste, islandiske og grønlandiske Navne, da jeg ved mangeaarig Samlen er kommen til den Overbeviisning, at Ukyndighed i de Indfødtes Benævnelser ofte lader Ting gaae tabte, som man ellers vilde kunne erholde, og desuden give disse Navne ofte interessante Binf med Hensyn paa de meest paafaldende Træk i Fuglernes Liv. De færreste Navne kjender jeg fra Landet og Sproget selv, de islandiske har jeg deels fra Faber, deels ved mundtlig Meddelelse, ligesom de grønlandiske deels fra Fabricii *sauna Grœnlandica*, deels af Indfødte, som dog kun have meddeelt mig den nord-grønlandiske Udtale, hvilken jeg derfor har tilføjet, hvor den var forffjellig fra den fabriciske Text.

	Færösk.	Íslandsk.	Grönlandsk.
<i>Falco albicilla.</i>	Örn.	Örn.	Nektoralik.
— gyrfalco.	Fálkur.	Valur. Fálki.	Kirksoviarsuk, (udt. Kissav), v. Øie. Kiss. kakortok (er høid).
— lithofalco.	Smiril	Smirill.	"
<i>Strix nyctea.</i>	Kau-uggla.	Uggla,	Orpik.
<i>Corvus corax.</i>	Ravnur, Gorpur.	Hrafn, Krummi.	Tallugak.
— var. leucophæa.	Kvítravnur.	"	"
— corone.	Íljaltlands-Kråkka.	"	"
— cornix.	Kråkka.	"	"
<i>Pyrrhocorax graculus.</i>	Rókur.	"	"
<i>Sturnus vulgaris.</i>	Stäri.	"	"
<i>Turdus iliacus.</i>	Öðinshäni.	Skogar-Þróstr.	"
<i>Cinclus aquaticus.</i>	Áarpisa.	"	"
<i>Troglodytes punctatus.</i>	Musa - bróðir, Mor-titlingur.	Rindill, Músa-bróðir.	"
<i>Saxicola Oenanthe.</i>	Stejnúólpa.	Steindepill.	Kyssektak (Kussak).
<i>Motacilla alba.</i>	Erla kongsdóttir.	Máriu-Erla.	"
<i>Anthus rupestris.</i>	Grátitlingur.	Grátitlingr.	"
— pratensis.	Dito.	Þúfútitlingr.	"
<i>Emberiza nivalis.</i>	Snjófuglur, Snjó-titlingur.	Snjó-titlingr, Sólskrikja (♂). (Þúfu-titlingr ?)	Kopanaxarsuk.
— lapponica.	"	"	Narksarmiutak (Hladland-Beboer).
<i>Fringilla linaria.</i>	"	Audnu-titlingr.	Orpingmiutak (Lyng-Beboer).
<i>Columba livia.</i>	Duva, Vild-duva, Digva.	"	"
<i>Tetrao lagopus.</i>	"	Rjúpa. (♂ kéri).	Akejksek (af Lyden).
<i>Hematopus ostralegus.</i>	Tjaldur.	Tjaldr.	"
<i>Charadrius aprincarius.</i>	Legv, Ló, Lå.	Lóa.	Kajorrovek (?).
— hiaticula.	(Svarthålsa).	Sandlóa.	Tukagvajok (med uredt Haar).
<i>Streptopelia collaris.</i>	Tjaldurs-grälingur.	Tilldra.	Telligvak (udt. fak).
<i>Ardea cinerea.</i>	Hegri.	Hegri.	"
<i>Numenius phaeopus.</i>	Speggi, Spói.	Spói.	"
— arcuatus.	Tanuspeggi.	"	"
<i>Tringa alpina.</i>	Grälingur.	Lóarþræll.	Tojuk.
— maritima.	Þjaldmurra (Comm.) Grälingur (B.)	Selúingr.	Sarbarsuk (?)
— islandica.	"	Rauð-brýstingr.	?
<i>Totanus calidris.</i>	Stelkur.	Stelkur.	"
<i>Limosa melanura.</i>	"	Jarðreka.	"

	Færösk.	Islandsk.	Grönlandsk.
<i>Scolopax gallinago.</i>	Mýrusnípa.	Mýruskíttr, Hrossa-gaukr.	"
<i>Rallus aquaticus.</i>	Järðakona.	Kældusvín.	"
<i>Gallinula crex.</i>	Ákurskrift.	"	"
<i>Fulica atra.</i>	Sjóhöna.	"	"
<i>Phalaropus rubicollis.</i>	"	Oðinshani, Sundhani.	Nelloumirsortok (fæmmer drifstigt).
— <i>fulicarius.</i>	"	Þórshani.	Kajak (er rød).
<i>Podiceps cornutus.</i>	Sevondt.	Flóigodi, Flóra.	"
— <i>arcticus.</i>	"	Sefönd, Flóaskíttr.	"
<i>Sterna arctica.</i>	Tedna.	Kría, Þerna.	lmerkotejlak.
<i>Larus eburneus.</i>	"	"	Najauarsuk.
— <i>leucopterus.</i>	Vallmåsi.	Hvítmáfr.	Naja.
— <i>glaucus.</i>		Skegla, Rítur.	Tattarak.
— <i>tridactylus.</i>		Veidibjalla, Svartbakr.	Najardluk.
— <i>marinus.</i>		"	"
— <i>fuscus.</i>	Likka.	"	"
— <i>argenteus.</i>	Måsi.	"	"
— <i>capistratus.</i>	Fransa-Tedna(?)	"	"
<i>Lestris catarrhactes.</i>	Skýggvur.	Hákalla-skúmr.	"
— <i>parasitica.</i>	Tjegvi, Tjói.	Kjói.	Isingak (ubt. Isungak).
— <i>crepidatus.</i>	(?)	"	Dito.
— <i>pomarina.</i>	"	Skúmr.	"
<i>Procellaria glacialis.</i>	Hävhestur.	Fýlingr, Fill.	Kakordluk (ogfaa Matlemuk).
<i>Anas boschas.</i>	Vild-ondt, Vild-dunna.	Grænhöfða Gráönd, StóraStockönd, Blákollsönd.	Kærtlutok.
— <i>acuta.</i>	"	Långvíu-Gráönd, Grafönd, Grasönd.	"
— <i>crecca.</i>	Krikkondt.	Urtönd, Urt.	"
— <i>querquedula.</i>	Kriblingsondt.	"	"
— <i>penelope.</i>	"	Raudhöfða Gráönd, Rauddufa.	"
<i>Mergus</i>	Toppondt.	Stóra Toppond, Gúlönd.	Pajk.
— <i>merganser serrator</i>		Lítla Toppönd.	"
<i>Colymbus glacialis.</i>	Havgås.	Himbrimi, Brúsi.	Tudlik.
— <i>septentrionalis.</i>	Lómur.	Lómr.	Karksauk.
<i>Uria Troile.</i>	Lomvia.	Långvía, Långnefia.	"
— <i>Brünnichii.</i>	"	Stuttnefia.	Akpa.
— <i>var. lacrymans.</i>	Lomvia.	Hríngvía.	"

	Færösk.	Íslandsk.	Grönlandsk.
<i>Uria grylle.</i>	Tejsti.	Þeisti(kofa, jun.)	Serbak.
<i>Mergulus alle.</i>	Fullkubbi.	Haftirdill, Hál- kiön.	Akpallarsuk.
<i>Alca torda.</i>	Álka.	Álka, Klumba, Prestkona.	Akparnak.
— <i>impennis.</i>	Gårufuglur.	Geirfuglur.	Isarokitsok.
<i>Mormon arcticus.</i>	Lundi.	Lundi, Prestr.	Killangak.
<i>Thalassidroma</i> <i>pelagica.</i>	Drunkvíti.	"	"
<i>Puffinus arcticus.</i>	Skrápur (Líri. jun).	Skrofa.	"
— <i>major.</i>	"	Skrofa.	"
<i>Sula alba.</i>	Sula.	Súla, Hafsúla.	Kuksuk.
<i>Phalacrocorax</i> <i>carbo.</i>	Hiplingur.	Skarfr, Dílaskarfr.	Okaitisok.
— <i>cristatus.</i>	Skarvur.	Skarfr, Topp- skarfr.	"
<i>Anser segetum.</i>	Grágås (Hleertal: Gr.-gås.)	Grágås (Hleertal Gr.-Gæs).	Nerdlernak.
— <i>albifrons.</i>	"	Do.	"
— <i>leucopsis.</i>	Bramgås.	"	"
— <i>torquatus.</i>	Helsingagås.	"	Nerdlek.
<i>Cygnus musicus.</i>	Svānur.	Svanur, Alft.	Mittek (♀).
<i>Fuligula mollis-</i> <i>sima.</i>	Áva (blikur ♂).	Æður, Æðar- fuglur, (blikur ♂).	Amaulik (♂)
— <i>spectabilis.</i>	Ävu-kongr.	Æðar-konungr.	Kingalik (stor Næse).
— <i>histrionica.</i>	Brimondi (Rötu- gås?)	Straumönd, Brim- önd, Brim-dúfa.	Tornaviarsuk.
— <i>glacialis.</i>	Egvedla.	Hávella, Fóella.	Aglek.
— <i>marila.</i>	"	Hrafnönd, Dúk- önd.	"
— <i>nigra.</i>	"	Hrafnönd.	"
— <i>clangula.</i>	"	Húsönd.	"
— <i>Barrowii.</i>	"	Dito.	Niakortok (flort Ho- ved).

Bemærkning om *Platypus ferinus*.

(*Anas serina* Linné et *An. rufa* Gmel.).

Da denne And henhører til Danmarks sjældnere Fugle, og det, i de 20 Aar jeg som Jæger har eftersøgt paa Søer og Moser, aldrig før i forrige Aar — 1847 — har lykkedes mig at faae et Exemplar i Sommerdragt, antager jeg, at denne Meddelelse ikke er uden Interesse.

Den her beskrevne *Anas serina*, gammel Han i Sommerdragt, blev stuet paa Maribo-Sø den 12. August 1847 (af Forvalter Thiele paa Søholt).

Næbet lyst-graablaat, foran sort; Iris citrongul, nærmest Dieranden rødlig; paa den blyblaae Fod var Svømmehinden næsten sort; rustrød paa Hoved og Hals; Kroppen, Overbrystet samt Ryggen mørkt graabrune; de øvrige Fjer sølvgraa med fine Vølgelinier; imellem de paa Vingedækkfjerene løbende Vølgelinier spores et rustrødagtigt Skjær; de halv udvorede Svingfjer mørkebrune.

Ovenomtalte Exemplar er af mig udstoppet og opstillet i det Kongl. naturhistoriske Museum.

Chr. Scheel,
Conservator.

3 2044 107 221 590